

STILOVNI SKI

vestnik

Letnik XXII.

Celovec, petek, 14. julij 1967

Štev. 28 (1311)

Ob koncu šolskega leta

Po razdelitvi spričeval ob koncu zadnjega tedna so se te dni po zaključenih sprejemnih izpilih zaprla vrata vseh šol. Tokrat ob tej priložnosti ne bom pisal o veselju učencev nad počitnicami po naporih šolskega leta in o potrebi odmora tudi za učno osebje. O tej problematiki — in ta v današnjem mnogoličnem času resnično obstoja bolj kot kdajkoli prej — so pisali skoraj vsi listi in se dotaknili različnih tabujnih vprašanj in kočljivih pojavov v tej zvezi.

Za nas koroške Slovence se ob koncu tega šolskega leta še posebno vsiljuje v predes in premislek druga problematika — problematika sedanje manjšinske šolske ureditve. Jeseni bo namreč deset let od tega, ko so nemški šovinisti prvič pričeli neovirano in brez oblastvenih protukrepov s šolskimi štrajki, in jeseni bomo šli tudi v deseto šolsko leto po protustavnih ukinitvi dvojezične šolske odredbe iz leta 1945, ki ji je potem sledil današnji manjšinski šolski zakon.

Ob sprejetju tega zakona v parlamentu nam je svedel državni poslanec, ki je sicer pokazal zanimanje in razumevanje za naše šolske težnje, da naj zakona ne odklanjamo kar v naprej, marveč naj prej počakamo, kako se bo obnesel in kakšne bodo posledice. Mišlim, da si po devetih letih izkušenj pred vstopom v deseto šolsko leto lahko dovolimo oceno nove ureditve; da je namreč popolnoma nezadovoljiva, ker dejansko najmanj dvema tretjinama šoloobveznih otrok ne nudi pouka v materinščini. To je dejstvo, ob katerem je vsako govoričenje o teoretični možnosti pouka v slovenskem jeziku tudi le za enega učenca meškretno in nepošteno. Razvoj v zadnjem desetletju je pokazal, da osnovnošolsko vprašanje brez dvoma ni zadovoljivo rešeno in terja drugačno, boljše ureditev.

Ob koncu tega šolskega leta pa na drugi strani praznujemo desetletnico obstoja slovenske gimnazije. X. letno poročilo za šolsko leto 1966-67 je ponosen prikaz dela in razvoja te brez dvoma največje naše pridobitve po drugi svetovni vojni. Nočem na tem mestu še ponovno pisati o tem veličastnem dosežku, ker je bila temu posvečena že slavnostna akademija te šole.

Kljub temu pa se mi zdi potrebno, da v tej zvezi opozorimo na neko dejstvo, ki niti na slavlju niti v poročilu ni bilo omenjeno, da namreč koroški Slovenci prvotno zahtevali dosledno po dvojezični osnovni šoli tudi dvojezično srednjo šolo v obliki, da naj bi se humanistični predmeti poučevali v slovenskem, realni predmeti pa v nemškem jeziku. Tej zahtevi prosvetno ministrstvo ni ugodilo in je ustanovilo šolo z zgolj slovenskim učnim jezikom.

To je bilo še za časa splošne obvezne dvojezične šolske ureditve in je bila zato odklonitev te zahteve po prosvetnem ministrstvu tem manj razumljiva. Večina je zato tolmačila to odklonitev kot izraz skrite želje, da bi bil gimnazij onemogočen poln razmah in razvoj, zlasti v pričakovanju, da ne bo dovolj slovenskih učencev za zgolj slovensko šolo. Osebnost pa sem veroval v moč in voljo našega ljudstva po višji izobrazbi ter sem gledal in videl v tem ukrepu le željo, da bi na ta način bil prepreden stik naše mladine z nemško meščansko mladino, zlasti ki je obstojal celo načrt, da bi našo srednjo šolo postilnili izven glavnega mesta. Le v tem smislu sem tolmačil to nerazumljivo neupoštevanje naše zahteve po dvojezični srednji šoli dr. Josefu Madernerju in je le tako razumel moje tozadevno izražanje v Madernerjevi knjigi „Gegenwartsgeschichte Kärntens — Mosaik eines Landes“.

Razvoj naše gimnazije je pokazal, da je tudi ta skrb bila neupravičena, ker se naša študentska mladina uveljavlja in učinkovito uvršča v družbeno dogajanje. Zato so tem bolj zlobna podkavnanja, češ da je slovenska gimnazija slabša in lažja in da ima prav zaradi tega vedno več pritoka iz vseh slojev našega zavednega pa tudi manj zavednega ljudstva ne glede na politično in svetovnonazorno gledanje. Človek se razume, če je to propaganda nepoboljšljivih naših narodnih nasprotnikov, nerazumljivo in neopravičljivo pa je, če to delajo izvoljeni politični funkcionarji v navzočnosti vodilnega predstavnika deželnega šolskega sveta, ne da bi jih Te- la ob poznanju resničnega stanja zavrnili.

Slovenska gimnazija uživa zaupanje, ker je iskreno sodelovanje med učitelji in starši in ker je zlasti naravna povezava med šolo in družino. Tako zaupanje in tako sodelovanje je pa manjkata v večini primerov na področju osnovnega šolstva, ki bi sicer brez dvoma tudi ob tej šolski ureditvi podobno napredovalo in uspevalo. Tu so vzroki nesrazmernega razvoja slovenske gimnazije na eni in na področju obveznega šolstva na drugi strani in v tej smeri je treba iskati poti za novo, boljše ureditev.

Dr. Franci Zwitter

Poglobitev odnosov Avstrija - Romunija

V spremstvu zunanjega ministra dr. Tončiča-Sorinja in državnega tajnika dr. Bobleterja ter vodilnih uradnikov je bil zvezni kancler dr. Klaus te dni na uradnem obisku v Romuniji, kamor ga je povabil predsednik romunske vlade Maurer. Obisk je veljal poglobitvi odnosov med obema državama, ki obe spadata v skupino devetih evropskih dežel, katere so se na podlagi posebne resolucije Združenih narodov obvezale, da se bodo prizadevale za tesne stike in sodelovanje ne glede na politično in družbeno ureditev.

Avstrijska vladna delegacija je bila v Romuniji deležna prisrčnega sprejema, pa tudi pri uradnih razgovorih so predstavniki obeh držav poudarili željo po tesnejših odnosih ter nakazali možnosti sodelovanja. Take možnosti so dane predvsem na gospodarskem in kulturnem področju, kjer so razpravljali o raznih konkretnih vprašanjih. Predvideno je, da se bodo pogajanja za sklenitev sporazuma o kulturnem sodelovanju kmalu nadaljevala. Glede prizadevanj Avstrije za doseg aranžmaja z EGS je bilo v romunske strani sicer poudarjeno, da vsaka država sama odloča o svojih problemih, vendar Romunija v EGS ne vidi prave poti do evropske združitve.

Med svojim bivanjem v Romuniji je avstrijska delegacija obiskala razne predele dežele, kjer so bili na dnevnem redu ogledi industrijskih podjetij, gospodarskih ustanov in kulturnih znamenitosti. Na goste je napravil globok vtis predvsem razvoj, ki ga je romunsko ljudstvo doseglo po zadnji vojni pri gospodarski izgradnji svoje dežele.

Arabski narodi kujejo enotnost

Enega izmed glavnih vzrokov za poraz v nedavni vojni na Srednjem vzhodu vidijo arabski politiki v dejstvu, da je bilo o enotnosti arabskih narodov sicer že veliko govora, vendar te enotnosti doslej ni uspelo ustvariti. Zato poudarjajo, da je izkušnja treba učiti.

Res se v arabskih deželah in predvsem v Kairu odvija zdaj izredno živahna diplomatska aktivnost. Najprej so se sestali predsednik Združene arabske republike Naser, alžirski predsednik Bumedien in jordanski kralj Husein, pozneje pa je prispel še iraški predsednik Aref, medtem ko sta Bumedien in Aref kmalu nato odpotovala v Sirijo. Politični opazovalci se strinjajo v oceni, da gre pri teh srečanjih za odločitve, s kateri-

mi naj bi se začela „nova in odločilna etapa“ v boju Arabcev za prebroditve posledic izraelske agresije.

V veliki meri je sedanje aktivnost arabskih voditeljev sprožil nespeh glavne skupščine OZN, kjer ni prišlo do občutne izraelske agresije oziroma do zahteve po nujnem umiku izraelskih sil z zasedenega arabskega ozemlja. Zato prevladuje zdaj splošno mnenje, da bodo morali arabski voditelji proučiti skupno akcijo, da bi izkoristili možnosti v novi etapi boja proti agresiji. Nekateri v tej zvezi celo napovedujejo, da bo prišlo do nove vojaške zveze predvsem med Združeno arabsko republiko, Alžirijo, Irakom in Sirijo ter morda tudi Jordanijo, vendar poudarjajo, da

MEDNARODNA KONFERENCA UGOTAVLJA:

Amerika izvaja politiko genocida

V Stockholmu, glavnem mestu Švedske, je ob koncu prejšnjega tedna zasedala svetovna konferenca o Vietnamu. Sodelovalo je okoli 500 predstavnikov raznih mirovnih gibanj in organizacij iz več kot 50 držav Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Latinske Amerike. Med udeleženci so bili pristaši najrazličnejših političnih gledišč, vendar jih je družilo eno: zaskrbljenost in ogorčenje spričo vedno bolj nečloveških oblik vojskovanja, ki se jih poslužuje Amerika v boju proti vietnamskemu ljudstvu.

S podrobnostmi vietnamske vojne sta udeleženci konference seznanila predstavnik južnovietnamske narodnoosvobodilne fronte in zastopnik Severnega Vietnama. Na podlagi številnih dokazov sta oba predstavnika opozorila, da je njuna domovina postala preizkusni teren, na katerem ameriški vojaški strokovnjaki preizkušajo najnovejše vrste orožja, ki ga bodo nekega dne lahko uporabili tudi proti drugim narodom.

Med večdnevno razpravo so svoje poglede na vietnamsko vojno pojasnili številni delegati iz vseh delov sveta. V raznih podrobnostih so bila stališča morda nekoliko različna, toda v enem so bili vsi udeleženci enotnega mnenja: z ostrimi besedami so obsodili ameriško politiko v Vietnamu kot izrazit primer agresije in poskusa imperializma, da bi krogili usodo drugim deželam. Značilna pa je bila tudi izjava predstavnika ameriškega mirovnega gibanja, ki je dejal, da se ameriško javno mnenje sicer vse bolj protivi vojni v Vietnamu, vendar zaradi tega še ne smemo biti pretirani optimisti, kajti tri četrtine ameriškega naroda še vedno zahteva od vlade, naj okrepi vojaške napore v Vietnamu.

Ob koncu svojega zasedanja so udeleženci konference naslovili na svetovno javnost poseben poziv, v katerem ugotavljajo, da je dobilo ameriško stopnjevanje vietnamske vojne značaj pravega genocida. Poudarili so, da je ustavitve ameriške agresije zahteva vsega človeštva in da pomeni podpora Vietnamu hkrati obrambo prvih vseh narodov do miru in neodvisnosti. Kot pogoje za miroljubno rešitev vietnamskega vprašanja so postavili naslednje zahteve:

- Amerika mora takoj in dokončno prenehati z bombardiranjem ter ustaviti tudi vse druge vojaške operacije proti Severnemu Vietnamu;
- ameriške in druge tuje vojaške enote se morajo umakniti iz Vietnama;
- vietnamskemu ljudstvu se mora dopustiti, da samo odloča o svoji prihodnosti po načelih ženevskega sporazuma iz leta 1954;
- narodna fronta osvoboditve se mora priznati za predstavnika Južnega Vietnama.

Na konferenci so sprejeli tudi vrsto sklepov, s katerimi hočejo krepiti odpor svetovne javnosti proti ameriškem ravnanju v Vietnamu. Med drugim so sklenili ustanoviti odbor, ki naj bi skrbel za učinkovito mednarodno sodelovanje in krepitev gibanja proti vietnamski vojni.

Ravno v dnevi, ko je mednarodna konferenca v Stockholmu razpravljala o ameriških zločinih v Vietnamu in v imenu vsega miroljubnega človeštva obsodila politiko ameriške vlade, pa je bil ameriški obrambni minister McNamara spet na »inšpekciji« v Južnem Vietnamu. Glavni povod so bile baje zahteve ameriških poveljnikov, ki so od Washingtona zahtevali, da mora na vietnamsko bojišče poslati nadaljnjih 200.000 vojakov. Prišli so namreč do prepričanja, da sedanje ameriške sile (ki že zdaj štejejo 470.000 mož) ne zadoštujejo več, kajti vietnamski vojaki sami čutijo očitno vse manj potrebe, da bi se borili proti »sovražniku«, to je proti lastnim rojakom, kar z drugimi besedami pomeni, da breme boja proti vietnamskemu ljudstvu v vedno večji meri sloni na ameriški vojski.

Prav to dejstvo pa tudi najbolj jasno kaže, kaj v resnici pomeni vmešavanje Amerike v Vietnamu: ne »obrambo svobode«, kakor zatrjujejo v Washingtonu, marveč nasprotno vsiljevanje tuje politike. V Ameriki pravijo, da je zaostreite vojne potrebna, ker hočejo doseči »časten mir«; dejansko pa poznajo ameriški voditelji le en cilj — kapitulacijo vietnamskega ljudstva in »mir«, ki bi ga vsilili poraženemu nasprotniku.

VARNOSTNI SVET O SREDNJEM VZHODU:

Nadzorstvo nad premirjem naj prevzamejo opazovalci Združenih narodov

Odkar se je izredna skupščina OZN znašla v slepi ulici, ko ji ni uspelo izglasovati konkretne sklepe glede trenutnega položaja na Srednjem vzhodu, se je s tem problemom ponovno bavil varnostni svet. Po dolgotrajnem zasedanju, ki pa se je večji del odvijalo le v osebnih razgovorih za zaprtimi vrati in le malo v uradni konferenčni dvorani, se je varnostni svet strinjal s tem, da pooblastijo generalnega sekretarja U Tanta, „naj si nadalje prizadeva“, da bi pripravil „prej ko mogoče“ z vladama Združene arabske republike in Izraela „potrebne dogovore za razmestitev vojaških opazovalcev OZN na Sueškem prekopu“.

S tem se je varnostni svet po 8. juniju, ko je sprejel resolucijo o prenehanju sovražnosti, končno le odločil za prvi konkretni korak, ki naj bi prispeval k pomiritvi oziroma napravil konec sedanjemu nezonsnemu stanju na Srednjem vzhodu. Čeprav je vsebina tega sklepa vse prej kot odločna, pa niti tega niso sprejeli v obliki formalne resolucije, marveč ga je objavil le predsednik varnostnega sveta ob soglasju članov tega organa.

Vendar ta formalnost ni najvažnejša. Bistveno pri tem je namreč dejstvo, da se je varnostni svet — molče, ne z neposrednim glasovanjem — izrekel za razmestitev vojaških opazovalcev na obeh straneh Sueškega prekopa. To dejansko pomeni, da zdaj ni več govora o umiku izraelskih čet z zasedenega arabskega ozemlja, marveč bi se pogajanja za ureditev spora morala začeti iz pozicij, ki si jih je Izrael ustvaril s svojim vojaškim napadom.

V političnih krogih zato resno dvomijo, da bi bil ta položaj realno izhodišče za končno reševanje

bi bilo s tem zajeto le majhno število arabskih dežel, kar pomeni, da bodo potrebni tudi še drugi koraki na poti k resnični arabski enotnosti.

problema. Združena arabska republika je sklep varnostnega sveta sicer takoj sprejela in pozneje se je pridružil tudi Izrael, vendar prevladuje mnenje, da bo po tej poti le težko doseči rešitev, ki bi bila sprejemljiva za obe strani in ki bi zagotovila mir na Srednjem vzhodu.

Prvi ukrepi proti atentatorjem

Zvezna vlada je na svoji tokovi seji razpravljala med drugim tudi o ukrepih, ki bi bili potrebni, da bi v bodoče lahko bolj učinkovito zajezili atentatorsko dejavnost v zvezi z Južno Tirolsko. Kolikor je razvidno iz tozadevnega poročila, je vlada sklenila poslati na avstrijsko-italijansko mejo posebne odelke zvezne vojske, poleg tega pa je napovedala tudi ostreje nadzorovanje znanih teroristov. Svoje ukrepe utemeljuje vlada s tem, da je bilo pri dosedanjih atentatih večkrat ugotovljeno, da so storilci prihajali iz Avstrije in po atentatih na italijanskem ozemlju zbežali v Avstrijo, oziroma so dobivali navodila in podporo od oseb v Avstriji.

Sedanji ukrepi so v avstrijski javnosti izzvali različne komentarje: eni jih odobravajo, drugi jih kritizirajo, kar velja zlasti za premešitev vojaških enot na mejo. Vsekakor ti ukrepi dokazujejo, da hoče Avstrija zdaj bolj odločno kot doslej nastopiti proti tistim elementom, ki so s svojo zločinsko dejavnostjo prizadeli naši državi ogromno škodo predvsem na ugledu v mednarodni javnosti. Vendar je vprašanje, če bodo ti ukrepi tudi že zadoštovali.

Gradiščanski obisk v sosednji Sloveniji

Pod vodstvom gradiščanskega deželnega glavarja Theodorja Kerjca je bila ta teden na tridnevnom obisku v sosednji Sloveniji delegacija gradiščanske deželne vlade.

Goste iz Gradiščanske je ob prihodu v Ljubljano sprejel tudi predsednik izvršnega sveta SR Slovenije Stane Kavčič, nato pa so obiskali še mestni svet ter si ogledali razne zanimivosti slovenske metropole. Drugega dne svojega bivanja v Sloveniji je gradiščanska delegacija obiskala Postojno in Koper, zadnji dan obiska pa je veljal ogledu nekaterih gospodarskih ustanov, medtem ko so se na povratku domov ustavili gradiščanski predstavniki še v Velenju in Slovenj Gradcu, kjer so si med drugim ogledali tudi mednarodno likovno razstavo „Mir humanost in prijateljstvo med narodi“.

Z LETOŠNJEGA „ZELENEGA POTOVANJA“:

»Zeleni načrt« za kmetijstvo koristi vsemu prebivalstvu

Anketa med avstrijskim prebivalstvom je pokazala, da njegov večji del še ne ve, kaj je „zeleni načrt“ zakona o kmetijstvu in čemu v glavnem služijo njegova denarna sredstva, ki jih v državnem proračunu vsako leto parlament dodeli za potrebe kmetijstva. Anketa pa je nazadnje pokazala, da dobršen del prebivalstva tudi potrebe te pomoči kmetijstvu ne razume v potrebni meri in da gleda v kmetu marsikdo še vedno „okorneža, primer časovne zaostalosti in večnega nezadovoljstva, ki ga je mogoče držati le še s subvencijami na nogah“.

Kakor na prvem „zelenem potovanju“ po deželi pred dvema leti, sta tudi pri drugem takem potovanju v četrtek minulega tedna kmetijska zbornica in referat za kmetijstvo pri koroški deželni vladi koroške novinarje soočila s primeri, ki so pokazali tako potrebo, kot občo koristnost akcij „zelenega načrta“ kot pomoči družbe „za gospodarsko zdravo kmetijstvo in za zagotovitev prehrane prebivalstva“, kakor je smoter te pomoči označen v zakonu o kmetijstvu.

Prvi postanek tokratnega „zelenega potovanja“ je bil pred informativnim kioskom „Zeleni načrt“, ki stoji sedaj pred Deželno hišo v Celovcu. 20. julija bo prenešen v Beljak, nato pa bo stal na Celovškem sejmu. O tem, kaj prikazuje, ne bomo govorili, ker ima vsakdo možnost, da ga obišče in da se sooči s problemi in delom kmetijstva.

**V 20 LETIH:
OKOLI 5000 KM CEST DO 6100 KMETIJ**

Od leta 1945 je bilo na Koroškem zgrajenih okoli 5000 km kmetijskih in gozdnih cest. S tem je bilo večinoma v hribovitem svetu priključenih na zvezne, deželne in občinske ceste 6100 kmetij in 180.000 ha zemljišč. Dolžina teh cest odgovarja dvakratni dolžini zveznih in deželnih cest v deželi. Njihova gradnja je stala 330 milijonov šilingov, pri čemer so prizadeti kmetje prispevali k gozdnim cestam 70 %, k kmetijskim cestam pa 60 % potrebnih sredstev.

To je bilo povedano na „Hansbaueralm“ v 1800 metrov nadmorske višine pod Tschiernockom nad Seebodnom ob Millstattschem jezeru. Lep, zgleden in podučen primer, kako je 39 kmetov z gozdno in planinsko potjo ustvarilo pogoje za razvoj turizma in obrtne dejavnosti v svojem omočju. Ti kmetje so v zadruzi zgradili 20 km dolgo, deloma asfaltirano cesto, ki je stala 3 milijone šilingov in h kateri so iz svojega prispevali 1,8 milijona šilingov. Kot podaljšek ceste je posebna družba zgradila sedežno žičnico na Tschiernock, na cesti pa naštejejo sedaj po 7000 avtomobilov letno. K tej ugotovitvi domačinov pa so predstavniki kmetijske zbornice dodali, da je bilo pri gradnjah kmetijskih in gozdnih cest porabljenih 185 milijonov šilingov za ceste, od katerih imajo drugi sloji prebivalstva in družba enake koristi, kot kmečke skupnosti, ki so jih gradile.

**PROTI ZDROBLJENOSTI
ZLOŽITEV ZEMLJIŠČ**

Za ustreznimi kmetijskimi in gozdnimi cestami je zložitvev zemljišč, njihovo kultiviranje in ureditev novih poljskih potov za sodobno kmetovanje najbolj neobhodno potrebno. V zadnjih petih letih je bilo po dosedanem zakonu o zložitvi zemljišč v deželi

LETOŠNJI TURIZEM:

Ugodna zimska sezona - nezadovoljivo poletje

Kakor vse kaže, se napovedi, da bo letošnja turistična sezona slabša od lanske, uresničujejo. Kdor je minuli teden, ko smo imeli sončno in toplo vreme, prepotoval turistične kraje v deželi, je ugotovil, da je skoraj povsod manj turistov, kakor smo jih bili drugače v tem času navajeni. Povsod je bilo več turističnih postelj praznih, kakor jih je bilo lani. Le ob Klopinskem jezeru je bilo življenje že tako živahno, kot v zadnjih letih.

Temu nasproti pa je bila zimska turistična sezona v naši državi boljša od istih sezon v zadnjih letih. Število nočitev je med 1. novembrom minulega leta in 30. aprilom tekočega leta naraslo za 6,3 odstotka na 15,65 milijona nočitev. Od tega je odpadlo na domače turiste okoli 6 milijonov nočitev, na inozemske turi-

Nova trgovinska pogodba med Italijo in Jugoslavijo

Italija in Jugoslavija sta pred kratkim zaključili svoja pogajanja za novo trgovinsko pogodbo. Pogajanja so bila zaključena s podpisom nove trgovinske pogodbe v Beogradu. Ta pogodba bazira na predpisih GATT, katerega članica je Jugoslavija medtem postala. Zato nova pogodba predvideva precejšnjo sprostitev medsebojne blagovne izmenjave. Poleg tega pa je nova trgovinska pogodba tudi odraz naraščajoče blagovne izmenjave med obema deželama, ki postaja zlasti letos izredno živahna. Medtem ko je lani dosegla skupen obseg 212 milijard lir, je bila letos že v prvih petih mesecih za 40 odstotkov višja, kot v istem razdobju minulega leta.

Sklenjena trgovinska pogodba bo veljala do konca leta 1969. Pogodba ne omogoča

v 38 primerih zloženih in kultiviranih 5700 hektarjev zemljišč. Koristi od tega ima 1600 kmetov. V tem sklopu je bilo zgrajenih 63 kilometrov poljskih potov. Skupno je bilo za zložitvev in kultiviranje zemljišč ter za gradnjo poljskih potov porabljenih okroglo 8,5 milijona šilingov državnih in deželnih sredstev ter sredstev „zelenega načrta“.

Kako potrebna in koristna je zložitvev zemljišč, je pokazal primer naselij Puch-Weissenstein, kjer je imelo 68 kmetov svojih 132 ha kmetijskih zemljišč razdrobljenih na 220 parcel. Z zložitvijo so bila zemljišča zaokrožena na 76 parcel kjer so od ceste dostopna po širokih poljskih poteh v dolžini 3,7 km. Zložitvev, kultiviranje in ureditev potov so stali 332.000 šilingov, pri čemer so kmetje polovico stroškov krili iz svojega.

PO TREH POPLAVAH POLJA SPET ZELENA

Lep primer obče koristnosti javne pomoči in smotrne porabe te pomoči s strani kmetijstva kažejo akcije za rekultiviranje kmetijskih zemljišč po poplavih 1965 in 1966. Kjer so bila lani novembra zemljišča preplavljena in zanešana z gruščem, zopet kosijo in zopet raste žito in druge poljščine.

Z malenkostnimi sredstvi je bilo opravljeno veliko delo. Po poplavi 1965 je bilo treba s pomočjo kmetijske zbornice rekultivirati 1604 ha zemljišč na 1485 kmetijah v 53 občinah, kar je stalo okroglo 7 milijonov šilingov. Pri poplavih 1966 je bilo opustošenih 2300 ha zemljišč v 54 občinah. Na dan „zelenega potovanja“ je bila rekultivacija zaključena v 47 občinah.

Ti primeri govorijo zase. Kažejo, da kmet in kmečko kmetijstvo današnjega časa nista več taka, kakor jih mestni in industrijski človek večinoma še gledata. Kažejo, da se s pomočjo „zelenega načrta“ uvrščata med najaktivnejše činitele industrijske družbe. Čeprav so kmečka gospodarstva v desetletju 1951—1961 zgubila eno tretjino ljudi za delo in čeprav izgubljajo od tedaj naprej leto okoli dvajset tisoč delavcev, pridelajo in postavijo na trg več pridelkov za oskrbo prebivalstva, kakor kedaj koli prej. S tem pa ne vračajo le prispevke družbe k obrestni meri agrarnih investicijskih kreditov, marveč v čedalje večji meri tudi druge prispevke, ki jim stojijo v „zelenem načrtu“ na razpolago na polji k napredku in k znosnemu življenju. „Zeleni načrt“ je torej inicialen vzgaj za zagotovljeno oskrbo prebivalstva z živili in za večjo udeležbo kmetijstva na izvozu naše države.

ste pa okroglo 9,6 milijona nočitev. S tem je število nočitev domačih turistov v zimski sezoni naraslo za 5,8 odstotka, število nočitev inozemskih turistov pa za 6,7 odstotka.

Se bolj kot število nočitev inozemskih turistov je v letošnji zimski sezoni narasel devizni priliv inozemskega turizma. Narasel je za 8,4 odstotka na 5024 milijonov šilingov. V sled tega se je devizna bilanca zboljšala za 2,3 odstotka na 3377 milijonov šilingov aktivnega salda. Z aktivnim saldov devizne bilance turizma je bilo mogoče do 55 odstotkov pokriti pasivo trgovinske bilance, ki je za čas od januarja do maja znašala 6162 milijonov šilingov, s čemer se je v primerjavi z istim obdobjem minulega leta zmanjšala za 1300 milijonov šilingov.

Nova trgovinska pogodba med Italijo in Jugoslavijo

le povečanje medsebojne trgovinske izmenjave, marveč jugoslovanski izmenjavi tudi omogoča, da se bo gibala v širših, multilateralnih okvirih. V zaključnih govorih ob podpisu pogodbe so predstavniki obeh držav ugotovili, da se trgovina med Italijo in Jugoslavijo razvija ugodno, izrazili pa so tudi svojo pripravljenost, storiti vse, kar je mogoče, da bi se gospodarski sliki med njima še bolj okrepili.

Te možnosti so že v veliki meri dane, kajti pogodba zagotavlja sprostitev ali liberalizacijo trgovinske izmenjave med obema državama in daje obojestransko jamstva za njeno uresničenje. V teku pogajanj je bilo načeto tudi vprašanje posebne pogodbe, ki bi jo Jugoslavija sklenila z EGS.

PO ŠIROKEM SVETU

PARIZ. — V intervjuju za francosko radiotelevizijo je predsednik sovjetske vlade Kosigin izjavil, da bi bilo napačno trditi, če da bi mogli mednarodne probleme razrešiti samo dve veliki sili, marveč jih morajo vse države. Kosigin je poudaril, da Sovjetska zveza ne zaupa v sporazum med dvema velikima silama, pač pa zaupa v Združene narode, ki jih predstavlja vse države.

VATIKAN. — V vatikanskih krogih poudarjajo, da se je papež Pavel VI. trdno odločil zastaviti svoj vpliv za internacionalizacijo Jeruzalema. Tozadevno je razgovorjal z različnimi predstavniki arabskih držav in Izraela. Nasprotno pa je predsednik izraelske vlade Levi Eikol ponovno izjavil, da Izrael ni pripravljen odreči se Jeruzalemu in območju Gaze, kjer so zdaj izraelske zasedbene sile.

HAMBURG. — Ameriški predsednik je v razgovoru z glavnim urednikom zahodnonemške revije „Stern“ izrazil mnenje, da bo imel zaradi sklepa zahodnonemške vlade, ki želi zmanjšati oborožene sile za 60.000 mož, težave, če se bo hotel upreti zahtevam senatorjev Mansfielda in Fulbrighta, ki si prizadevata, da bi se bolj skrčili ameriške čete v Zahodni Nemčiji. Na vprašanje, ali so zaradi vojne v Vietnamu ameriški interesi skoncentrirani v Aziji, pa je Johnson odgovoril, da „Amerika ne namerava zanemariti Evrope“.

SOFIJA. — Predsednik bolgarske vlade Todor Živkov je izjavil, da se zunanja politika Bolgarije prizadeva okrepiti odnose z vsemi sosednimi državami. Dejal je, da ima Bolgarija zelo tesno prijateljske stike z Jugoslavijo in Romunijo, v zadnjih letih pa so se bistveno izboljšali odnosi tudi z Grčijo in Turčijo. Posebej o bolgarsko-grških odnosih je Živkov poudaril, da Bolgarija tudi zdaj naredi vse, kar je potrebno, da se nadaljuje duh razumnega razumevanja, vendar je to predvsem odvisno od Grčije, kajti „po vojaškem udaru ne vemo, kaj bo storila v tej smeri nova grška vlada“.

TOKIO. — V zvezi z načrti za razširitev ameriškega letalskega oporišča Tačikava na Japonskem je prišlo do množičnih protisnih zborovanj. Blizu oporišča se je med demonstranti in policijo razvil enourni spopad, pri katerem je bilo več študentov ranjenih, 42 pa so jih aretirali. Proti razširitvi oporišča pa je na zborovanju v mestu Sunakava protestiralo tudi 15 tisoč članov sindikatov in socialistične stranke.

RIO DE JANEIRO. — Brazilija in Venezuela sta uradno obnovili diplomatske odnose, ki so bili pretrgani več kot 3 leta, ko Venezuela ni hotela priznati vlade brazilskega maršala Castella Branca, ki je po vojaškem udaru vzel oblast prejšnjemu predsedniku Goulartu.

MADRID. — Španski minister za informacije in turizem je izjavil, da je v prvih šestih mesecih tega leta obiskalo Španijo več kot 6 milijonov tujih turistov. Lani je bilo v tem času v Španiji okrog 5,6 milijona turistov.

PRAGA. — Plinovod „Bratstvo“, ki povezuje Sovjetsko zvezo in Češkoslovaško, je začel obratovati. Ta naprava je dolga 540 kilometrov — od tega 350 km na češkoslovaškem ozemlju — in hkrati najdaljša na Češkoslovaškem, zgradili pa so jo v rekordnem času dveh let.

MOSKVA. — Ob zaključku nedavnega uradnega obiska predsednika francoske vlade Pompidoua v Sovjetski zvezi so objavili skupno sporočilo, v katerem je rečeno, da so pri francosko-sovjetskih razgovorih v mnogih važnih vprašanjih dosegli soglasje. Tako sta se obe strani odločno izrekli proti nadaljevanju vietnamske vojne, ki pomeni nevarnost za svetovni mir. Prav tako pa so predstavniki obeh držav izrazili mnenje, da Izrael ne more obdržati ozemelj, ki jih je zasedel med nedavno vojno na Srednjem vzhodu.

KINSHASA. — V Kongu je prišlo prejšnji teden do oborožene intervencije proti vladi predsednika Mobutuja. Na zahtevo kongoške vlade je o dogodku razpravljali tudi varnostni svet, katerega člani je kongoški predstavnik obvestil o zaroti, ki so jo pripravljali pristaši bivšega predsednika Combeja ob podpori Belgije, Španije in Portugalske.

ATENE. — Sedanji vojaški režim v Grčiji nadaljuje s čistko, ki jo očilno namerava razširiti na vse „nezazeleno“ osebnosti. Na dnevnem redu so odpusti visokih upravnih uradnikov, v zadnjem času pa tudi zamenjave vodilnih funkcionarjev pri žandarmeriji. Vzporedno s to čistko pa se nadaljuje aretacije in vspejanje.

DUNAJ. — Zahodnonemške oblasti so izročile Avstriji nekdanjega SS-ovca Herberta Andorferja, ki so ga v začetku maja aretirali na Münchenskem letališču, ko se je vrnil iz Afrike. Andorfer je bil avstrijski državljani ter je obdolžen, da je med zadnjo vojno kot funkcionar državne policije v Beogradu zakrivil smrt 3000 Jugoslovancev.

ALŽIR. — Letos 10. oktobra se bo v Alžiru začela konferenca 77 držav v razvoju, na kateri bodo obravnavali skupne predloge teh držav za svetovno konferenco o trgovini in razvoju, ki je predvidena za začetek prihodnjega leta v New Delhiju.

ZENEVA. — Eden izmed glavnih problemov, ki se je po nedavni vojni na Srednjem vzhodu še bolj zaostрил, je vprašanje beguncev. Po najnovejših cenitvah je samo v Siriji 100.000 beguncev, v evropskem centru organizacije OZN za pomoč beguncem (UNRWA) pa so sporočili, da je okrog 100.000 Jordancev in več kot 100.000 palestinskih beguncev prešlo v vzhodno Jordanijo. Vsi ti begunci živijo v zelo težavnih razmerah.

BONN. — Zaradi primanjkljaja v državnem proračunu se je zahodnonemška vlada odločila za vrsto ukrepov, s katerimi namerava zmanjšati državne izdatke. Med listimi, ki jih bodo prizadeli ti ukrepi, je tudi vojska, katere proračun bo zmanjšani za 1,4 milijarde mark, število vojakov pa bodo skrčili za 60.000 mož. Toda najnovejši ukrepi vlade bodo močno prizadeli tudi socialno politiko, kajti občutno zmanjšana so bila tudi sredstva za socialno skrbstvo in otroške doklade, medtem ko se bodo davki na osebnih dohodkih znatno povečali. Socialni demokrati so v tej zvezi sicer predlagali, naj bi davke povzeli predvsem ljudem z največjimi dohodki, vendar vlada tega predloga ni sprejela.

DUNAJ. — Prejšnji teden je Dunaj tudi formalno postal sedež nove organizacije Združenih narodov za industrijski razvoj (UNIDO).

PODRZAVLJENA INDUSTRIJA:

Reorganizacija z mešanimi občutki

Reorganizacija avstrijske podržavljene industrije, o kateri je bilo zadnja tri leta mnogo govora, dobiva po malem svoje oblike. Dobiva jih tako v upravi, kakor v ustroju in oblikah sodelovanja njenih podjetij. Avstrijska industrijska družba (ÖIG) kot zakonito upravno telo podržavljene industrije je pričela delati začetkom aprila. Njen direktorij sestojata iz 4 članov, njen nadzorni svet pa iz 17 članov, medtem ko predstavlja občini zbor republika Avstrija, ki je zastopana po zveznem ministru za promet. Nobeden član direktorija in nadzornega sveta ne sme biti politični funkcionar, pač pa sta si ÖVP in SPÖ pridržali pravico, da imenujeta v ta svet 7 in 6 zastopnikov, 2 nadaljnja člana sta iz vrst obratnih svetov podržavljene industrije, po eden pa je iz finančnega in prometnega ministrstva.

ÖIG je prejela vajeti podržavljene industrije kar trdo v roke. Lotila se je namreč obsežne gospodarske reorganizacije podjetij, njihovega združevanja in njihove kooperacije z drugimi podjetji. V zadnjem času je prišlo kar do štirih primerov tovrstne reorganizacije. Minuli torek je bila na Dunaju podpisana pogodba med podržavljeno upravo mineralnih olj (ÖMV) in med inozemskimi petrolejskimi družbami o gradnji skupnega naftovoda s Trsta na Dunaj. O vsebini te pogodbe smo v našem listu že pisali. Zato jo na tem mestu lahko obidem.

Toda ta primer ni edini, ki kaže, da ubira podržavljena industrija gospodarsko nova pota. Skoraj istočasno se je tudi podržavljeno elektroindustrijsko podjetje ELIN v Weitzu na Štajerskem združilo s podržavljanim podjetjem električne industrije Siemens. Tudi pogajanja podržavljene podjetja Avstrijske tovarne dušika v Linzu z nemškimi podjetjem kemične industrije BASF za ustanovitev skupnega podjetja kemične industrije v naši državi so tik pred zaključkom. Medtem pa se podržavljena industrija aluminija Ranshofen pogaja o nakupu avstrijskih privatnih podjetij, ki jih potrebuje za razširitev svoje proizvodnje in dejavnosti.

Koncem tedna pa je predsednik ÖIG, bivši državni sekretar Taus, presenetil nadzorni svet z vrsto novih predlogov. Najvažnejši med njimi se nanaša na to, da bi podjetje industrije jekla Schöller-Bleckamm prešlo v roke podjetja Böhrler, drugi pa predvideva dokajšnje spremembe v upravi podjetij podržavljene industrije, pri čemer boče Taus sedanjega generalnega direktorja ÖIG Bayerja postaviti na čelo podjetja Böhrler, v ÖIG pa ga zamenjati z novim človekom. Bayer pa je bil tisti, katerega glas je odločil, da rafinerija ob Nastovodu Trst-Dunaj ne bo pri Pliberku, marveč v Wildonnu. Poleg tega Taus zahteva tudi spremembe v upravi drugih podjetij podržavljene industrije.

Tausov predlog je naletel na oster ugovor predstavnikov SPÖ v nadzornem svetu ÖIG. Ta ugovor pa je hkrati znak, da se za sedanjo hito pri reorganizaciji podržavljene industrije skriva verjetno nekaj več, kakor pa zgolj koristi njenih podjetij. Dokaj gotovo je, da skuša ÖVP to reorganizacijo izkoristiti tudi za to, da bi v vodstvu podržavljene industrije kar se le da oslabila položaj socialistične stranke in si tudi po njih kakor v ÖIG zagotovila svojo večino. Kam to lahko privede, pa je jasno za vsakogar, ki ve da v ÖVP odločajo kapitalne družbe domačega in inozemskega industrijskega in bančnega kapitala.

Priljubljenost v družbi

Za mlade ljudi — tako trdijo mnogi starejši — je značilno, da so sebični in podobno; mladi morejo to — včasih popolnoma upravičeno — očitati tudi starejšim. Res: kdo more trditi o sebi, da nikdar in nikjer ni sebičen? Predvsem pa od mladega človeka ne moremo zahtevati, da je popoln v vsakem oziru. Vendar je res, da mladi ljudje veliko težje skrivajo svoj egoizem, ker so bolj subjektivni in manj strpni kot tisti, ki že leta živijo v družbi in so na svoji koži preizkusili, kako je to lahko neprijetno drugim.

Kako najlažje spoznamo, kakšen je kdo, boste vprašali. Vsekakor — v družbi, v pogovorih. Mnoga mlada dekleta tožijo, da se jih njihove tovarišice izogibajo, ne vabijo jih v družbo, na zabave. Zakaj? Poskusite iskreno odgovoriti na nekaj vprašanj, ki se nanašajo na najbolj značilne lastnosti, ki ovirajo mladega človeka pri družabnosti in prijateljsstvu.

● Ali pogosto pripovedujete svojim kolegicam, kako vsi fantje iz vaše bližine menijo, da ste prav vi najlepši, najbolj inteligentni in najbolj duhoviti?

● Ali pogosto tožite, da vam starši ne dajejo dovolj sredstev in da zato niste oblečeni, počesani in negovani po najnovejši modi?

● Ali tožite svojim prijateljicam lastno babico, ki je po vašem mnenju nemogoča, toda jo vendarle prenašate, ker opravi mnogo gospodinjkega dela?

● Ko pripovedujete o počitnicah in izletih, ali nenehno poudarjate, da ste jedli v najboljših restavracijah, ker vam to vaši starši zmorejo nuditi?

● Morda pa pripovedujete, da niste zapustili svojega stalnega bivališča, ker imate nesposobne starše, ki raje kupujejo premog in drva in podobne »neumnosti«, namesto da bi vam omogočili prijeten dopust?

● Ali menite, da je dober samo »vaš pevec« zabavnih popevk, in nenehno hočete vrteti le plošče z njegovimi posnetki?

● Ali radi pripovedujete o svojih osebnih stvarih, o svoji srečni ali nesrečni ljubezni?

● Ali se pritožujete čez svojega mlajšega brata ali sestro in izjavljate, da so vas starši spremenili v otroško negovalko?

Če ste na 4 vprašanja odgovorili z da, zadeva še ni tako huda; egoizem te vrste je dovoljen. Če ste na 6 vprašanj odgovorili z da, je čas, da se zamislite. Če pa ste na vseh 8 vprašanj odgovorili pritrdilno, vam moramo reči, da ste nemogoči; čimprej se skušajte poboljšati, sicer vas nihče v družbi ne bo več maral.

Deset let slovenske gimnazije

v luči jubilejnega „Letnega poročila“

Kakor vsako leto je ravnateljstvo Državne gimnazije za Slovence v Celovcu tudi letos ob zaključku šole izdalo posebno „Letno poročilo“, v katerem so nanzani najvažnejši dogodki tekom minulega šolskega leta. Tokrat pa je vsebina „Letnega poročila“ še posebno bogata in pestra, saj velja desetletnici slovenske gimnazije; hkrati pa tudi poročilo samo slavi svoj desetletni jubilej.

Že o „Letnem poročilu“ kot takim lahko zabeležimo, da je res jubilejno; ne samo ker je izšlo desetič, marveč predvsem zaradi njegove vsebine in obsega. Če pomislimo, da je izšlo prvo poročilo na borih 20 straneh, letos pa obsega kar 144 strani, potem moramo priznati, da se tudi v tem zrcali uspešni razvoj slovenske srednje šole.

O poteku šolskega leta na slovenski gimnaziji tukaj seveda ne moremo podrobno poročati, zato naj zadostuje nekaj najvažnejših podatkov. V vseh osmih razredih (ki so razen sedmega imeli vsi tudi še paralelne razrede) je bilo skupno 398 učencev (242 fantov in 156 deklet). S prav dobrim uspehom je zadnje šolsko leto zaključilo 65 dijakov in dijakov. Največ učencev (namreč 156) izhaja iz kmečkih družin, iz delavskih družin je bilo 75 dijakov in 60 iz obrtniških družin, starši 74 dijakov so uradniki ali nameščenci, starši ostalih dijakov pa so rentniki ali pripadniki prostih poklicev. Več kot dve tretjini dijakov (278) je imelo oskrbo v dijaških domovih, 102 pa sta se vozila z doma v šolo.

Matura je bila letos prvič v dveh osmih razredih in je zrelostne izpite opravilo 37 deklet in fantov, med katerimi je bilo 9 odličnjakov. Kot stota maturantka slovenske gimnazije je Helena Wuttej prejela posebno knjižno darilo.

„Letno poročilo“ pa tokrat seveda ne velja samo minulemu šolskemu letu, marveč prikazuje razvoj šole v prvem desetletju obstoja slovenske gimnazije. Najlepši pregled tega razvoja nudijo suhoparne številkice v preglednici razredov in učencev; to je stalno naraščanje števila dijakov od 101 v šolskem letu 1957-58 do letošnjih 398 ter od prvih treh do sedanjih 15 razredov. Vendar je uspešna rast slovenske srednje šole mnogo bolj pomembna, kot da bi jo prikazali samo v številkah. Ravnatelj dvorni svetnik dr. Joško Tischler je temu problemu posvetil obširen članek, v katerem prikazuje celotni razvoj šolstva na Koroškem, opisuje prizadevanja koroških Slovencev za lastno srednjo šolo ter opozarja na najvažnejše mejnike in razvoj. Desetletna rast slovenske gimnazije pa je prikazana tudi v poročilu dr. Janka Zerzerja o letošnji zaključni akademiji, ki je bila 28. maja v celovski Delavski zbornici in kateri je tudi koroški nemški tisk posvetil veliko pozornost.

V Beljaku razstavlja Mario Vilhar

Že v zadnji številki našega lista smo napovedali, da bo v Beljaku razstavljal slovenski slikar in kipar Mario L. Vilhar iz Ljubljane. Razstavo v Paracelsovi dvorani beljaškega magistrata je v sredo v navzočnosti umetnika ter številnih predstavnikov javnega in kulturnega življenja odprl župan Timmerer, ki je ob tej priložnosti poudaril važnost prijateljskih odnosov med sosednimi narodi in deželami ter izrazil prepričanje, da bo tudi ta razstava prispevala k nadaljnjemu utrjevanju medsebojnega razumevanja in spoštovanja.

Razstava, ki je po zaslugi umetnika in zlasti kulturnega referenta beljaške mestne občine inž. Maasa zelo okusno urejena, obsega 35 oljnih slik, štiri akvarele in sedem skulptur. Ta pestri izbor nudi zanimiv pregled umetniške ustvarjalnosti Maria Vilharja, ki tako osebno kot v svojih delih izžareva nenavadno vitalnost. Čeprav nekatere njegove slike na prvi pogled napravijo vtis kolorirane razglednice, je vsaka poteza preračunana ter se temperamentno začrtane konture harmonično spajajo s pisano paletno živahnih barv v celoto, ki preseneča s svojo naravnost poetično toplino. Prav tako pa vzbujajo zanimanje tudi njegove skulpture iz metalizirane gline, ki odražajo globoko zanimanje umetnika za človeka in njegov svet.

V današnji poplavi moderne in modernistične umetnosti ustvarja Vilharjeva razstava prijeten občutek miru in domačnosti ter bo prav zaradi tega gotovo deležna širokega zanimanja. Odrpota je do vključno 26. julija dnevno od 9. do 12. ure in od 14. do 18. ure.

KULTURNE DROBTINE

● Julij se bo v gradu Porcia v Spittalu ob Dravi začela 7. sezona komedijskih iger, ki bodo trajale do 31. avgusta. Pod vodstvom infandanta Herberta Wachinza in ob sodelovanju znanih domačih in tujih umetnikov bodo letos na sporedu Eugena Labicha „Celli-ma“ (prva uprizoritev v nemščini), „Kaseta“ Carla Sternheima, „Zlomljeni vrč“ Heinricha Kleista in Nestroyjeva burka „Nepričakovano“.

● V Dubrovniku so se v ponedeljek začele 18. poletne kulturne prireditve, ki spet obsegajo pester spored gledaliških, glasbenih in folklornih predstav, poleg tega pa prvič tudi literarno večere. Prireditve se odvijajo na 26 odrih na prostem oziroma na prizoriščih v zgodovinskih poslopjih. Letošnji festival je povezan s proslavo 400-letnice smrti velikega dubrovniškega pesnika in komediografa Marina Držiča. Operni repertoar ima na prvem mestu Mozartova „Figarova svatba“, povezano s posebnim seminarjem o odrski interpretaciji likov. Tako pri odskih predstavah kakor tudi pri koncertih bodo sodelovali številni domači in tuji solisti, medtem ko bodo folklorna nastope izvajali mednarodno znani ansambli „Lado“ iz Zagreba, „Kolo“ iz Beograda, „Tanec“ iz Skopja in „Lindjo“ iz Dubrovnika.

● Za sedemdeseti rojstni dan Bertolda Brechta bo nemška založba Suhrkamp februarja prihodnjega leta izdala zbrana dela tega priznanega nemškega pisatelja. V pripravi ima založba pravzaprav dve izdaji, eno v osmih in drugo v dvajsetih knjigah, ki bodo obsegale celoten tekst Brechtovih pesmi, proze, dramatik, kritike, esejev in teoretičnih zapiskov ter vsega ostalega, kar spada v široko območje Brechtovega ustvarjanja in delovanja.

● Minulo soboto so našli mrtvo v njenem londonskem stanovanju slavno angleško filmsko igralko Vivien Leigh, večkratno dobitnico „oscarja“. Čeprav je to nagrado prvič dobila že za vlogo v filmu „Tramvaj poželenja“, je Vivien Leigh zaslovela po vsem svetu zlasti kot Charlott O'Hara v „Vrtincu“.

● Z velikimi svečanostmi v milanski Scali, v Parmi in v številnih drugih mestih Italije so proslavili stoletnico rojstva slavnega italijanskega dirigenta Arthura Toscaninija, o katerem je predsednik Italijanske republike Saragat dejal, da je bil velik kot umetnik, toda nič manjši kot človek, ki je udril za vest zvestobe idealom svobode. Obletnice tega umetnika se je spominjal ves kulturni svet.

Tedenski spored poletnih kulturnih prireditev

● BREZE :

14. 7. — Schiller: ZAROTA FIESCA V GENOVI

15. 7. — Moliere: NAMISLJENI BOLNIK

19. 7. — Schiller: ZAROTA FIESCA V GENOVI

21. 7. — Moliere: NAMISLJENI BOLNIK

22. 7. — Schiller: ZAROTA FIESCA V GENOVI

Začetek predstav ob 20. uri.

● LJUBLJANA :

15. 7. — Folklorni ansambel „PAJO KOLARIČ“, Osijek

18. 7. — Folklorni ansambel „URPIN“, Češkoslovaška

20. 7. — Folklorni ansambel „VESELIN MASLESA“, Banja Luka

24. 7. — Koncert pihalnega orkestra „MILICA“, Ljubljana

Začetek predstav ob 20.30 uri.

Visoko mednarodno priznanje

za našo rojakinjo dr. Angelo Piskernik

Ko je prof. dr. Angela Piskernik lani obhajala svoj 80-letni življenjski jubilej, smo se te naše znane rojakinje spomnili tudi v našem listu ter posebej omenili njeno delo in zasluge, ki jih ima kot strokovnjak na področju varstva narave. Dr. Piskernikova je med drugim tudi članica Mednarodne alpske komisije s sedežem v Ženevi, v kateri so včlanjene alpske dežele Avstrija, Francija, Italija, Jugoslavija, Nemčija in Švica. In iz vseh teh držav so prišli zastopniki v Ljubljano, da so dr. Piskernikovi čestitali za njen življenjski jubilej.

Letos je dr. Piskernikova spet objavila pomembno delo s področja varstva narave, in sicer pod naslovom »Meddržavni visokogorski park — Savinjske alpe in Karavanke«. V njem je zajela tudi velik del naše zemlje — Podjuno.

Prejšnji mesec pa je bila dr. Piskernikova deležna visokega mednarodnega priznanja, ko ji je bila podeljena tako imenovana Tienhovenova nagrada. To nagrado podelijo vsako leto za posebne dosežke na področju varstva narave. Tudi dr. Piskernikovi je nagrado na svečan način izročil rektor univerze v Bonnu.

Vsi koroški Slovenci tu- in onstran Karavank naši rojakinji iskreno čestitamo k temu odlikovanju.

J. F.

Sodobna tehnika pomaga

tudi v boju proti tatovom umetnin

Iz več sto muzejev in galerij po svetu so v minulih desetih letih izginile slike v milijonski vrednosti. Nekaj jih je bilo vrnjenih po skrivnostnih, javnosti ne povsem pojasnjenih pogajanjih, nekatere pa so verjetno izginile za vselej. Sploh se v zadnjem času množijo tatvine umetnin in si pristojni ljudje v galerijah in muzejih delajo upravičeno veliko skrbi, kako bi svoje zaklade ustrezno zavarovali pred tatovi. V mednarodnem strokovnem svetu zna londonski trgovec z zavarovalni tozadevnosti meni, da si nobena javna galerija ne more privoščiti tega, da bi umetnine, ki jih praktično ni mogoče plačati z denarjem, zavarovala pri kakšni zavarovalnici. Zato pa se take ustanove vedno bolj okoriščajo z dosledki sodobne tehnike, katera se je uspešno vključila tudi v boj proti tatovom umetnin.

Doslej najboljše varnostno napravo v Nemčiji je dobil muzej v Braunschweigu, ki hrani umetnine neprecenljive vrednosti, med drugim eno Rembrandtovih starostnih del ter podobe nemških, italijanskih in nizozemskih slikarskih šol. Celotni varnostni sistem je sestavljen iz več oddelkov, ki vsak zase sproži alarm, tako da je mogoče najhitreje ugotoviti kraj vloma. Čim kdo vlomi v stavbo tega muzeja, električna polja sprožijo alarm ne le v muzeju samem, marveč hkrati tudi v najbližji policijski postaji. Razen tega so posamezni predmeti zavarovani z magnetnimi stikali, ki ob dotiku ali premiku sprožijo alarmne naprave. Posebni instrumenti registrirajo nihanje v stenah, če skuša vdreti vlomilec. Nadzorno osebje ima tako imenovano dnevno alarmno napravo, katere radijski

oddajnik pošlje signale tudi policijskim patrolnim avtomobilom, ki so takrat kje v bližini; alarm pa se sproži tudi v primeru, če kdo skuša pretrgati napeljave varnostnih naprav.

Možnosti, ki jih nudi sodobna tehnika pri zaščiti umetnin, je seveda še več. Televizijske kamere je na primer mogoče tako razpostaviti, da ima en sam paznik pregled nad vsemi kotički v svojem nadstropju. Nezdobljive šipe, oklepne plošče in varnostne ključavnice sodijo med najbolj vsakdanje zaščitne naprave. Ponokod imajo enostransko prozorna zrcala, v katerih lahko paznik spremlja sumljivega obiskovalca, ne da bi on to pazil. Nadaljnje naprave: za vročino občutljive žice sprožijo alarm, če se približa vlomilec z varilnikom; ponoči varujejo umet-

nine razne naprave na infra rdečo svetlobo; posebni mikrofoni reagirajo samo na šume, kakršni nastopajo pri vlomih; v tekačih in preprogah ter na slikah skrite elektronske alarmne naprave reagirajo že na rahel dotik itd.

Glede varnostnih ukrepov v muzejih in galerijah zastopajo izvedenci dvoje različnih zamisli. Po eni bi bilo treba varnostne naprave opisati vsem in vsakomur, češ da bi to odvračalo tatove, ki bi potem skušali dobiti v roke laže dosegljiv plen. Mnogi pa so povsem nasprotnega mnenja: varnostne ukrepe in naprave je treba ohraniti v tajnosti, zakaj njihovi opisi bi tatovom pravzaprav le olajšali delo.

Tako eno kot drugo stališče ima nekaj zase. Vsekakor poklicni vlomilci nenehno spremljajo tehnični razvoj na tem področju, tako da jim kljub moderni tehniki še vedno uspe ukrasti to in ono. Po mnenju Scotland Yarde in tudi Interpol na tem področju uspešno „poslujejo“ zlasti razne mednarodne družbine, ki skušajo priti do denarja v obliki odkupnine ali pa s prodajo ukradenih umetnin raznim zasebnim zbiralcem.

Pri slavni umetniških delih, o katerih vsake, kje so, morda tatvina ni niti najtežje „delo“, marveč se največje težave pojavijo šele pri prodaji. Kako pa je z manj znanimi in torej tudi nižje ocenjenimi umetninami, ki prav tako izginjajo iz muzejev in galerij? Iz-

vedencem v deželi, kjer kaj izgine, je predmetna umetnina gotovo znana, težko pa je ugotoviti njen pravi izvor, če se po nekaj mesecih pojavi na umetniškem trgu v kakem drugem, tisoče kilometrov oddaljenem kraju.

Tatovi imajo seveda še druge možnosti. Nekateri spremenijo ukradeno sliko tako rekoč do nepoznavnosti, vendar tako, da ohrani vsaj del svoje prejšnje vrednosti. V Italiji so prijeli 30-člansko družino, ki je ukradla na ducate dragocenih umetniških del. V skupini je bilo samo deset tatov, vsi drugi pa so bili trgovci s starinami, ki so po vsej deželi prodajali ukradene slike. Če je skupini prišla v roke zelo znana podoba, so jo razrezali na več delov ter jo na več mestih preslikali in spremenili. Slika ni bila več spoznavna kot izvirnik, ljubitelji in drugi zbiralci pa so kljub temu kupovali posamezne dele kot stvaritve določene dobe oziroma sloga tega ali onega velikega mojstra. Ker te slike niso bile nikjer vpisane, so šle v denar po nizki ceni, zbiralci pa so ob tem mislili, da jim je upselo imenična kupčija.

Tatvina umetnin torej ne pozna meja. Segaj prav do najvišjih dosežkov umetnosti, namreč do takih umetnin, ki so preveč znane, da bi jih bilo mogoče prodati. Vendar je ravno v takih primerih največja nevarnost ta, da utegnejo izginiti za vselej — v zasebni zbirki kakega posebnega.

Kanonik Aleš Zechner

PETINŠESTDESETLETNIK

Včeraj je stolni šolaster kanonik Aleš Zechner dopolnil 65 let svoje starosti, 65 let vnetega učenja, študija in zavzetosti za pravo duhovniško skrb za naše ljudstvo, ki mu jo je posvetil v najtežjih letih njegove zgodovine ter stal zvesto ob njegovi strani.

Jubilantova zibelka je stekla v Gornji vasi pri Zvabeku. Rodil se je kot član Jamrove družine in njegova mladost je bila trda, kakor je bilo v tistih letih trdo življenje naših kmečkih družin, kjer je bilo veliko otrok. Jamrova družina jih je imela devet, šest fantov in tri dekleta. Eden med njimi je bil naš jubilar. Pridnega in nadebudnega so ga starši poslali v gimnazijo, ki jo je obiskoval v St. Pavlu, v Kranju in v Celovcu, kjer je tudi maturiral. Po maturi se je odločil za duhovniški poklic.

Po svoji prvi maši 11. julija 1924 je služboval najprej kot kaplan v Šmihelu nad Pliberkom, nato pa v Tinjah. Po štirih letih, ki jih je med 1928 in 1932 preživel v Celovcu kot škofov tajnik, je bil imenovan za župnika in pozneje za dekana v Železni Kapli. Polnih 20 let je živel v Železni Kapli in doživljal vsa preganjanja svojih faranov s strani Hitlerjancev. Zakoreninjen med svojim ljudstvom in med svojim narodom je pravilno ocenil borbo tamkašnjih partizanov, ki so mu na Velikonočni ponedeljek leta 1944 peli pri maši na Obirskem. Spoštoval jih je enako, kakor so ga spoštovali partizani in vsi, na katerih strani je stal v tistih letih najtežjega trpljenja in borbe za obstoj našega naroda.

Velike so njegove zasluge tudi za farno bolnišnico v Železni Kapli. Leta 1953 je Železno Kaplo zapustil, ko je bil po službeni dolžnosti premeščen v Dobrlo vas za prošta in dekana. V Dobrli vasi je ostal štiri leta, nakar je bil po smrti monsignora Podgorca imenovan za kanonika krškega škofijskega ordinariata v Celovcu. Zadnjih deset let je naš slavljencev posvetil skrb za dvojezične fane in prizadevanju za enakopravnost slovenskega bogoslužja po njih. Marljiv, kakor povsod, pa je tudi v odboru Mohorjeve družbe in Solidaritete naših duhovnikov.

Ko se pridružujemo čestitkam, ki jih je v teh dneh deležen, jih povežemo z iskreno željo, da bi naš jubilar še dolgo živel in delal med nami na polju, ki si ga je izbral, v prid našega ljudstva in njegove jezikovne in narodne enakopravnosti v deželi.

OD ČETRKA DO NEDELJE:

Pevski zbori sedmih držav v Spittalu

Od četrta do nedelje je stal Spittal ob Dravi v znamenju četrtega mednarodnega tekmovanja pevskih zborov. K tekmovanju so se zbrali pevski zbori Češkoslovaške, Finske, Jugoslavije, Nemčije, Poljske, Španije in Avstrije. Tekmovanje je začel domači pevski zbor »Pevski krožek Porcia« ki je vsak zbor pozdravil s pesmijo v njegovem materinem jeziku. Slavnostne otvoritve in zaključka tega tekmovanja so se udeležili številni predstavniki dežele in občine Spittal.

Slavnostni otvoritvi je v petek sledilo tekmovanje zborov v skupini B. Tekmovanja se je udeležilo 7 zborov šestih narodov. Med njimi je nastopil tudi akademski pevski zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane. Pod vodstvom svojega dirigenta Marka Muniha je tekmovanje zaključil in doživel s strani publike najbolj viharen aplavz. Žirija je vendar prvo mesto prisodila akademskemu komornemu zboru Graz.

Pri tekmovanju v skupini A je v soboto nastopilo 10 zborov. Po njihovem nastopu je žirija stala še pred težjo nalogo kot dan poprej, kajti razlike v kvaliteti zborov sko-

V ŽELEZNI KAPLI IN V ŠT. JANŽU:

Dva obiska prijateljstva preko meje

V Železni Kapli in okolici še govorijo o zadnjem obisku in koncertu znamenitega pevskega zbora »France Prešeren« 18. junija in že so bili v okviru kulturne izmenjave med občinama Kranj in Železna Kapla deležni novega kulturnega doživetja, ko je minulo nedeljo pri njih gostoval pihalni orkester Kranj. Istočasno je bilo kapelško nogometno moštvo na prijateljski igri v občini Kranj.

Šentjanske nogometne pa so v nedeljo obiskali njihovi športni prijatelji, člani športnega društva »Breg« s Trsta. V prijateljski igri so na nogometnem igrišču na Bistrici v Rožu šentjansko moštvo premagali s 3 : 2.

Kranjski pihalni orkester je tokrat že tretjič koncertiral v Železni Kapli. Orkester, ki vzdržuje predvsem prijateljske stike z Belsko pihalno godbo, je tokrat pod vodstvom svojega dirigenta Bogomira Klobčarja nastopil s izbranim sporedom 13 komadov, ki jih je deloma igral na trgu, nato pa v dvorani, kamor ga je s številnimi poslušalci vred odgnala nepričakovana nevihta. Poleg koračnic, polk in Straussovih valčkov je imel na sporedu tri uverture med njimi uverturo k Lahki konjenici, in k Bellinijevi operi Norma. Na sporedu je imel še Učakarjev venček slovenskih narodnih Pod lipo in Brahmsov Madžarski ples št. 5. Kapelčani na čelu z občinskim tajnikom Kurnikom so orkester prisirčno sprejeli, v imenu gostov pa sta se za prijazni sprejem zahvalila tajnik občine Zupančič in predsednik sveta prosvetnih organizacij občine Kranj Silvo Ovsenk.

Prijetno doživetje so tržaškimi športnikom pripravili šentjančani. Društvu, ki je prišlo s 150 člani na izlet po Koroškem, so pokazali lepoto naše dežele in njene narodne in zgodovinske zanimivosti, nakar so jih povabili k prijateljski igri na bistriškem nogometnem igrišču. Pri-

Naši rojaki v Mariboru

Naši rojaki v Mariboru, ki so združeni v Klubu koroških Slovencev, prirejajo občasna srečanja, s katerimi gojijo duh medsebojne povezanosti in kjer spremljajo naše narodnostno, kulturno in gospodarsko življe-

raje ni mogla ugotoviti. Kot zmagovalci so iz tekmovanja izšli Motettenchor München z 88 točkami, akademski komorni zbor Graz s 87 točkami in zbor Schütz-Kantori z Dunaja, ki je dosegel 86 točk.

Tekmovanje je bilo zaključeno s koncertom zborov, ki so zmagali v skupini A. Zaključno samo rečemo, da je to tekmovanje v Spittalu pokazalo evropsko raven zborovskega petja. Ta ugotovitev velja za vse sodelujoče zbere ter njihovih 450 pevkv in pevcev.

Statistika socialnega zavarovanja kaže:

Kmečki ljudje so zdravstveno najbolj ogroženi

Gotovo nismo prvi, ki prihajamo s to ugotovitvijo, kakor ni prvič, da opozarjamo na nevarnosti, ki so jim kmečki ljudje današnjega časa v zdravstvenem pogledu izpostavljeni. O zdravstvenih posledicah, ki jih povzročata sprememba pogojev dela na kmetiji, vsako leto znova govorijo letna poročila zavoda za socialno zavarovanje in kmetijstvu, odkar je v veljavi zakon o starostnem zavarovanju kmetov. Ta poročila kažejo, da število poklicnih obolenj in boleznih kmečkih ljudi iz leta v leto narašča in da istočasno narašča tudi njihova invalidnost.

Še bolj kot prejšnja poročila govori o zdravstveni ogroženosti kmečkih ljudi zadnje poročilo tega zavoda. Iz njega povzemamo, da je lani vložilo 10.641 kmetov prošnjo za pokojnino ali rento. Med njimi je bilo le 38,4 odstotka takih, ki so zaprosili za običajno pokojnino, medtem ko je 40,2 odstotka prošnje oddadla na prošnje za invalidsko pokojnino.

Ta odstotek je izredno visok, veliko večji, kakor ga javlja zavod za starostno zavarovanje obrtnikov. Pri tem zavodu je lani oddadla le 29,9 odstotka pro-

jateljski igri je prisostvovalo tudi lepo število bistriških ljubiteljev nogometa. Med domačini in tržaškimi gosti je kmalu zavladal duh razumevanja in prijateljstva. Prijetno srečanje so gostje zaključili s protipovabilom. Šentjansko športno društvo so povabili jeseni na proliobisk v Trstu in jim zagotovili možnost nadaljne prijateljske igre.

Melviče v Ziljski dolini:

Jožefa Felaherja ni več med nami

V Sekiri ob Vrbskem jezeru je 25. junija pri svoji hčerki Albini por. Oswald po krajši težki bolezni in starosti 61 let preminul Jože Felaher, posestnik in gostilničar v Melvičah. 27. junija smo ga prepeljali na njegov dom v Melviče, kjer je velika množica Ziljanov, med njimi zlasti bivši izseljenci vzela za vedno slovo od njega.

Pokojni je bil zadnji član Felaherjeve družine, ki je bila aprila 1942 izseljena od gestapa. S svojim sinom je bil med izseljeništvom prisilno mobiliziran v nemško vojsko in poslan na fronto v Francijo in Italijo, kjer sta prišla v angleško-ameriško vojno ujetništvo.

V cerkvi in ob odprtem grobu so

nje. Zadnjega takega srečanja se je na povabilo udeležil tudi predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, dr. Franci Zwitner in na željo Kluba spregovoril o vprašanih našega narodnostnega razvoja v letih po drugi svetovni vojni in o prizadevanjih obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev za uresničenje določil člena 7 državne pogodbe.

Po predavanju se je razvila živahna diskusija, pri čemer je bilo razčiščeno marsikatero vprašanje, glede katerega med njimi ni bilo potrebne jasnosti. Člani so bili tega srečanja in predavanja ter razgovorov po njem zelo veseli. Zaključno je med njimi zavladalo spoznanje, da je kljub številnim težavam in oviram računati na boljšo prihodnost koroških Slovencev.

Srečanj Kluba koroških Slovencev v Mariboru se večkrat udeležujejo tudi Slovenci s Koroške. Tako je pred kratkim med njimi bivala tudi naša pesnica Milka Hartmanova.

Letošnje letovanje v Savudriji:

Obvestilo staršem

Zadnje dni smo obvestili vse starše, katerih otroci so bili letos sprejeti v počitniško kolonijo v Savudriji pod pogojem, da pristojni zdravnik letovanje priporoči. Ti otroci odpušajo na letovanje v torek 18. julija in se vrnejo v ponedeljek 7. avgusta.

Kakor lansko leto, bodo otroci tudi letos potovali s posebnim avtobusom. Starše posebej opozarjamo, da plačajo vozne stroške do Ljubljane in nazaj sami in sicer 70 šilingov na osebo.

Na dan odhoda so zbirališča otrok določena tako-le: Dobrila vas pred avtopodjetjem Štefan Sienčnik ob 8.30 uri zjutraj. Celovec pred našo pisarno, Gasometergasse 10 ob 9.30 uri.

Starše od Zilje, z Roža in Gur prosimo, da otroke pripeljejo v Celovec v našo pisarno in da jih tam osebno izročijo spremljevalcem. Stroške za vožnjo naj vplačajo v knjigarni NASA KNJIGA, Gasometergasse 10. Otroci iz Podjune vstopijo v avtobus v Dobrli vasi, kjer izročijo prispevek za vožnjo šoferju avtobusa.

Za letošnje letovanje otrok v Savudriji je bilo prijavljenih več otrok, kakor smo mogli za ta čas v počitniškem domu rezervirati mest. Zato je upravni odbor ZSO na zadnji seji sklenil, da se morajo pri upoštevanju prijavljenih otrok strogo držati določil, ki smo jih prejeli od počitniškega doma. Iz seznama smo črtali le otroke, ki še niso 9 let stari in tiste, ki so starejši od 14 let. Poleg tega smo morali v smislu razpisa črtati tudi nekaj otrok, ki so bili že večkrat na letovanju.

Prizadete starše in otroke prosimo, da imajo razumevanje za ta ukrep, ker kljub prizadevanjem drugega izhoda letos ni bilo mogoče najti.

Uprava počitniške kolonije pri ZSO

TO IN ONO

OD SMOHORA DO LABOTA

ZILJSKA BISTRICA. — Osem-dvajsetletni železničar Raimund Godec je prišel z levo roko v krmoreznicu, ki mu je odrezala tri prste. Ponesrečenca so prepeljali v beljaško bolnišnico.

DRAVA. — Nemški industrialec Wittmar se že več kot leto dni prizadeva, da bi na Dravi v bližini Baškega jezera odprl gramozno jamo in tovarno betona. Pri tem je naletel na oster odpor domačega prebivalstva in občine Marija na Zilji. V zvezi s prizivom domačega prebivalstva, ki pravi, da je s tem okolica turistično ogrožena, je bila v torek obravnava na licu mesta. Ta obravnava je potekala ob demonstraciji domačega prebivalstva in ni privedla do nobenega zaključka. Zadevo bo moral razčistiti upravni sodni dvor na Dunaju.

BILČOVŠ. — V sredo je minulo že tri tedne, odkar na Muškavi pogrroženo 20-letnega Tomaža Meierhoferja, pd. Majerjevega. Po poklicu je mizar, ko pa je odslužil vojaški rok se je nekaj dni zaposlil kot šofer, nakar je izgubil brez sledu. — Koncem minulega tedna je bilo vlomljeno v poslopje bilčovske hranilnice in posojilnice. Vlomilec je odnesel okoli 500 šilingov.

BOROVLEJE. — Višja tehnična šola v Borovljah je letos odslovila svoje prve maturante. Šola ima dva oddelka in sicer oddelek za puškarnstvo in odelek za orodje. — V puškarni Struger na Trati je bila v soboto ukradena puška v vrednosti 4000 šilingov.

CELOVEC. — Celovško učiteljske je odslovilo zadnjih 195 mladih učiteljev. Z novim šolskim letom bo na njegovo mesto stopila pedagoška akademija, ki že sedaj stoji pred veliko stisko za učne prostore. Letos jih bo potrebovala 22, prihodnje leto pa 24. — V torek je na glavni železniški postaji 46-letni Velikovčan Oskar Strammer storil samomor. Ob 8.40 uri je skočil pod vlak, ki odpelje v tem času proti Pliberku.

SINČA VAS. — Dva mlada nižjeavstrijska nepridiprava sta v ponedeljek po skupnem popivanju napadla 22-letnega Rudolfa Bogataja iz St. Vida ob Glini in ga oropala za okroglo 700 šilingov. Ko sta hotela z vlakom zbežati, jih je v Celovcu aretirala policija.

ZITARA VAS. — V Zgornjih Vinarah so predali svojemu name-nu prvih 5 poslopij počitniškega naselja, ki ga gradi neka nemška družba. V tem naselju je predvidenih 50 poslopij.

ŽELEZNA KAPLA. — Novo poslopje glavne šole bo pričetkom šolskega leta zgotovljeno. Poleg tega bo do pričetka šolskega leta v glavnem adaptirano tudi poslopje ljudske šole, kar bo stalo 2,6 milijona šilingov. Občinski svet pa je sklenil tudi odajo gradbenih del za novo mrtvašnico. Stala bo okoli 520.000 šilingov.

KOLENDAR

Petek, 14. julij: Bonaventura
Sobota, 15. julij: Vladimir
Nedelja, 16. julij: Dev. Mar. K.
Ponedeljek, 17. julij: Aleš
Torek, 18. julij: Miroslav
Sreda, 19. julij: Vincencij
Četrtek, 20. julij: Prakseda

K
R
A
T
K
OD
A
L
J
N
O

+

vidnost

Oči so precej kompliciran aparat za gledanje; najlažje ga primerjamo s fotografskim aparatom. Sistem leča in mišičja v očesu povzroča, da pade slika predmeta, ki ga gledamo, na očesno ozadje, na mrežico, ki je stavljena tako, da zazna sliko. Preko vidnega živca prenašamo višice, ki jih zazna mrežica, v vidni center v možganih, ki sliko spozna in tolmači. Ker imamo dvojne oči, vidimo zato prostorno, globinsko, plastično. Praviloma zaznamo tudi barve.

Ce pa iz kakšnega vzroka slika predmeta na mrežici ni ostra, je spoznavanje predmetov, ki jih gledamo, oteženo. Takrat moramo k očesnemu zdravniku, da nam predpiše ustrezna očala, ki napako naših oči popravijo.

Kadar gre za kratkovidno oko, bolnik sam opazi, da so predmeti, ki so bolj oddaljeni, nekako zamagljeni, zmazani ali pa jih sploh ne ločimo. Nasprotno pa zelo dobro vidi bližje predmete, celo ostreje od pravovidnih ljudi. Bere „z nosom“, kot pravimo. Knjigo si prinese zelo blizu oči. Ce pa gleda v

daljavo in nekaj opazuje, pripre oči s trepalnicami, da je očesna reža ozja, in zaradi tega nekoliko bolje vidi.

Kratkovidnost je lahko stalna (stacionirana); pojavi se v času šolanja in raste počasi, kakor organizem. Ustavi se s končanim telesnim razvojem in je ponavadi nizka, to je do —3 dioptrije, le včasih srednja, to je do —6 dioptrije. Tudi napredujoča kratkovidnost (progresivna) se pojavi navadno v šolski dobi in napreduje kar naprej ter se ustavi šele pri —20 do —30 dioptrijah. Ta oblika lahko vid popolnoma uniči.

Pri daljnovidnih očeh gre za nasproten pojav: bolnik v daljavo zelo dobro vidi, nikakor pa ne vidi dobro v bližini. Pri branju se mu zamagle črke in začne ga boleti glava. Večinoma daljnovidni nimajo visoke stopnje daljnovidnosti, ki je že nad +3 dioptrije, pač pa nizko, pod +3 dioptrije.

V starosti izgublja oko zmožnost prilaga-

Na mnogih področjih sodobne tehnike uporabljajo naprave, ki jih vodi človek prek vzvodov ali pa delujejo povsem same, brez prisotnosti človeka. Navadno jih imenujemo polavtomatske oziroma avtomatske naprave.

Tudi letalska tehnika uporablja te naprave, ki jih uporabljajo in to vedno bolj pogosto, predvsem na sodobnih avionih, kot so npr. avtopiloti in naprave za avtomatsko pristajanje letal. Naloga teh naprav je, da v posebnem primeru zamenjajo pilota, da se ne bi preveč utrudil. Nadomestujejo pa ga še posebno v tre-

janja na bližino in na daljavo, z leti tudi stopnja starovidnosti počasi raste. Bolnik opazi, da se mu pri branju zamageli, in si pomaga tako, da drži knjigo ali časopis nekoliko dalj od sebe. Ščasoma mu „roka postane prekratka“, potrebna so očala za delo v bližini. Starovidnost nastopi med 45. in 50. letom starosti.

Včasih se pojavi še ena napaka pri gledanju: bolnik opazi, da predmeti, ki jih gleda, nimajo pravilnih oblik, čeprav ve, da so pravilno oblikovani. Tako vidi npr. točko kot črto, črto precej debelejšo, pa zmanjkano črto. V tem primeru gre za astigmatizem, ki je spet lahko zelo različen, pač pa glede na os.

Vsem tem napakam je potrebno posvečati dovolj pozornosti, posebno velja to za mlade ljudi v predšolski in šolski dobi. Napake se odpravijo le z ustreznimi očali, ki jih predpiše očesni zdravnik.

Letala brez posadke

nutkih, ko so človeška čutila prepočasna. V neprestani borbi za vse večjo hitrost in višino poletov potrebuje letalstvo vse popolnejšo tehnično opremo, ki naj omogoča varen in brezhiben polet.

Čeprav avtomatske naprave nikoli ne bodo mogle popolnoma zamenjati človeka — pilota, pa lahko zgradimo letala in druge letelce naprave, ki bodo imele namesto pilota dovršene elektronske in druge naprave. To so tako imenovana letala brez posadke. Letalstvo ima že dolgo takšna letala, toda njihova uporaba je bila omejena. Navadno so jih uporabljali v vojne namene kot letelce tarče za streljanje ali pa za preizkusne polete, da ne bi ogrožali pilota.

Možnosti tehnike pa so danes že dosti večje. Skoraj vsako letalo je treba s pregraditvijo osposobiti za let brez posadke. Pri tem pa leti na dva načina:

■ V letalo lahko vgradijo tako imenovane programske naprave. Njihova naloga je, da z delovanjem na določene vzvode letala določijo letalu in ga obdržijo ves čas poleta pri določeni brzini, višini, smeri itd., kot jim je bilo to »ukazano« pred poletom še na zemlji.

■ Drugi način pa je daljinsko upravljanje letala, to je upravljanje letala iz določene oddaljenosti z radijskimi valovi. Pri tem lahko letalo vodijo iz enega ali več centrov na zemlji ali pa iz drugega letala, seveda s posadko, ki leti v manjši ali večji oddaljenosti od letala brez posadke.

Pri potrebi, kot zahteva postavljena naloga, izberejo za vodenje letala ta dva načina ali pa tretjega, ki je kombinacija prvih dveh.

Polet letala s programsko napravo je torej vnaprej precizno določen. Upravljanje letala brez posadke iz drugega letala, ki mu sledi, pa omogoča spremembe med poletom. Treba je še omeniti, da opravljajo s takimi letali brez posadke najrazličnejše naloge, seveda pa je to odvisno od tega, s kakšnimi napravami in instrumenti je to letalo opremljeno.

Življenje leta 2500

Pisci domišljjskih romanov nenebno slikajo prihodnost, zasnovano na človeškem hrepenenju po lepšem in boljšem, atomski fizik Pascual Jordan pa sodi, da lahko z znanstvenega vidika napove podobo življenja v letu 2500.

Osnova Jordanovih napovedi je izkoriščanje znanstvenih dognanj v atomski fiziki, ki bo dala človeku med drugim praktično neomejene vire energije. S sladko vodo, pridobljeno iz morske, bodo namakali puščavska področja in jim z umetnimi gnojili zagotavljali bujno rast. Z industrializirano proizvodnjo alg — s tem se uspešno ukvarjajo že nekaj časa — bo mogoče v skorajda poljubnem obsegu povečati množino maščob in beljakovin živalskega izvora. V zagotavljanje zadostnih virov hrane se bo vključila tudi leta 1960 odkrita sinteza klorofila.

Že zdaj se nam zdi sprejemljiva Jordanova napoved, da bodo tovarne prenesle svoje avtomatizirane obrate pod zemljo. Nasprotno pa je še vedno pretirana vsaka trditev, češ da se bo leta 2500 že mnogo ljudi preselilo z Zemlje na druge svetove in da bo Luna postala »industrijsko proizvodna podružnica« našega planeta. Kako bo človek sredi tretjega tisočletja stanoval in kako bo preživel svoj prosti čas — pravi Jordan — pa znanost seveda še ne more povedati.

Zgodovina izrekov

„Kljub temu se vrtil“ Galileo Galilei vsekakor tega ni nikdar izgovoril... Sicer pa, kakor je razvidno iz natančne kontrole, ima vsak izrek svojega avtorja.

„Kocka je padla. Rubikon je prekoračen.“ Cezarjeve besede. Vendar Cezar nikjer v svojih spominih ne govori niti o kocki niti o Rubikonu. Zgodovinar Plutarh je 80 let pozneje navedel te besede in jih pripisal Cezarju.

„Namen posvečuje sredstva.“ Deviza jezuitov. V resnici je to točno, vendar v nobenem literarnem delu jezuitov ne najdemo teh besed.

„Država, to sem jaz.“ Ludvik XIV. V Voltairevem delu, posvečenem njegovi vladavini, tega stavka ni.

„Garda umira, ne pa se predaja!“ je rekel ranjeni general Chambrion in padel v roke Angležev. Vendar to ni popolnoma točno. Izrek si je izmislil pariški novinar. Kar se tiče generala, bi bilo boljše, če njegovega odgovora na zahtevo po kapitulaciji ne bi objavljali v tisku.

„Do kraja pritiskajo na plin, da bi bilo prej konec. In tako jetnike zadušijo, namesto da bi jih uspavali.“

V zraku je visel postan in zoprn duh. Pogledal sem okrog sebe. In opazil sem samo kakih dvajset jetnikov v črtastih uniformah, ki so v dveh vrstah stali nekaj metrov od kamiona. Bili so mladi, lepo izbriti in videti so bili močni.

„Sonderkommando,“ je povedal Schmolde. „Ti imajo nalogo, mrtvece pokopati.“ Nekateri so bili tudi svetlolasi, atletske postave. Brezhibno so stali v pozoru.

„Židje!“
„Kajpada.“
Setzler se je nagnil naprej:
„Pa vam pomagajo... Ne, človek res ne bi verjel!“
Schmolde je skomignil z rameni in utrujeno rekel:
„Eh, tukaj je vse mogoče.“
Nato se je obrnil k meni in rekel:
Bitte, Herr Sturmbannführer...“

Šel sem za njim. Oddaljevala sva se od barake. Dlje ko sva šla, hujši je postajal smrad. Prehodila sva kakih sto metrov, potem pa se je pred najinimi nogami odprl širok in zelo globok jarek. V tleh vzporednih vrstah je že ležalo na stolne trupel. Setzler se je brž umaknil in temu velikanskemu grobu pokazal hrbet.

„Problem mrličev,“ je spregovoril Schmolde s svojim otopelim glasom, „postaja čedalje bolj pereč. Kmalu ne bomo imeli več kje kopati jarkov. Zato smo primorani kopati globlje in nalagati skoraj do vrha, preden zasujemo. A tudi tako bo kmalu zmanjkalo terena.“

S svojimi praznimi očmi je pogledal okrog sebe, se našobil in ponovil s skoraj obupan glasom:

„Da, da, čedalje bolj so nam napoti ti mrliči.“
Kmalu nato pa se je spet oglašil:

Bo potrese mogoče napovedovati

... Steklenina žvenketa, na policah žvenketa posoda, tla se zibljejo in zidovi pokajo. Potres...

Katastrofalni potresi prizadenejo ljudi toliko bolj, ker jih ni mogoče predvidevati. Opazovanja so potrdila, da se žival pred potresom čudno obnašajo, vendar to so nezanesljivi znaki in navadno prekasni.

Nič čudnega, če je ves svet postal pozoren na mladega sovjetskega znanstvenika Mamadalijevega, ki je pri preučevanju podatkov o 10.000 potresnih sunkih v Todžikistanu prišel do zanimive teorije.

Mamadaliyev misli, da je s potresi tako kot s struno. Še malce jo napneš in počti. Mladi učenjak trdi, da je mogoče z merjenjem frekvenc potresov v sedanosti predvideti moč sunkov in časovno zaporedje potresov v prihodnosti. Dokazal je tudi, da se moč potresnih sunkov pred katastrofalnim potresom vse bolj zmanjšuje in celo povsem preneha, včasih pa se velik potres najavi z enim ali z dvema rahlima sunkoma. Mamadalijev je prepričan, da je na pravi poti. Popolnoma je dokazano, da se potresi na določenem prostoru ponavljajo in to v določenem redu. Morali bi imeti le natančne grafike časovnega zaporedja in moči potresnih sunkov. Nadalje za vsako potresno področje ni izčrpnih podatkov iz preteklosti. Obdelava podatkov v seizmoloških inštitutih traja cele mesece, celo leta. To pa je vse preveč dolgo, da bi lahko izdelali pravočasne napovedi. Kljub temu je Mamadalijev odkritje našlo zaveznika. S pomočjo elektronskih računalnikov je mogoče podatke analizirati v nekaj dneh. Natančna analiza, izdelana v kratkem času, bi lahko pripomogla, da bi predvideli velike potrese, kdaj bo katastrofalni sunek in kje bo njegovo središče.

ROBERT MERLE

42

Obrnil sem se k Schmoldeju in ga pogledal. Sunil je z glavo na desno in levo.

„Čisto normalna reakcija. Bolj se jih je treba bati, kadar molčijo.“

Untersturmführer je z roko zamahnil proti tolmaču. In tolmač je pričel znova govoriti. Kmalu nato so se nekatere ženske pričele slačiti. Še malo in že so se slačile vse. A preteklo je še nekaj minut, preden so jih pričeli posnemati ljudje moški: ti so se slačili počasi in sramežljivo. Nekaj esesovcev je stopilo iz vrste. Pomagali so slačiti otroke.

Pogledal sem na uro. Bila je dve in trideset minut. Obrnil sem se k Schmoldeju.

„Ali bi koga poslali po Obersturmführerja Setzlerja?“

In še sem rekel:
„Najbrž se je izgubil.“

Scholde je poklical nekega Scharführerja in mu opisal Setzlerja. In esesovec je stekel proti barakam.

Ves prostor je napolnil težak in zoprn duh po človeških telesih. Jetniki so negibno stali na soncu in očitno jim je bilo nerodno. Nekaj deklet je bilo še kar lepih.

Untersturmführer jim je velel, naj stopijo v dvorano, in jim obljubil, da bo odprl okna takoj, ko bodo vsi notri. Kolona se je premaknila počasi, a urejeno. Ko je v barako

stopil zadnji jetnik, je Untersturmführer sam zaprl težka vrata in spustil zoprn duh. Za šipo na vratni lini se je takoj prikazalo nekaj obrazov.

Prihitel je Setzler, ves rdeč v obraz in prepoten. Stopil je v pozor:

„Na vaše povelje, Herr Sturmbannführer!“

Suho sem ga vprašal:

„Zakaj tako pozno?“

In zaradi Schmoldeja sem še dodal:

„Ste se izgubili?“

„Da, izgubil sem se, Herr Sturmbannführer!“

Zamahnil sem in Setzler se je postavil na mojo levo stran. Untersturmführer je iz žepa potegnil piščal in dvakrat zažvižgal. Kmalu nato se je od nekd zaslizalo brnenje avtomobilskega motorja. Esesovci so malomarno obesili svoje avtomatske puške na rame.

Bitte, Herr Sturmbannführer,“ se je oglašil Schmolde.

Stopil je naprej, esesovci so se razmaknili in zavila sva okrog barake. Setzler je stopil za mano.

Zadaj, čisto zraven barake je stal kamion. Na izpušni cev je bila pritrjena neka druga cev, napeljana ob steni barake navzgor, v višini stropa pa je imela koleno in je izginjala v notranjost. Motor je hrumel.

„Izpušni plin,“ je razlagal Schmolde, „prihaja v dvorano skozi odprtino zraven srednje žarnice.“

Nekaj časa je poslušal brnenje motorja, potem pa je nagubančil obrvi in stopil proti kabini kamiona. Šel sem za njim. Za volanom je sedel neki esesovec s cigareto med ustnicami. Ko je opazil Schmoldeja, je vzel cigareto iz ust in se sklonil skozi vrata.

„Ne pritiskajte vendar tako na plin!“ ja zavpil Schmolde.

Brnenje motorja se je umirilo. Schmolde me je pogledal:

Naj jim bo lepo!

Morda so vaši otroci še doma in bodo odšli na »prave« počitnice šele prihodnji mesec. Potem je vaša dolžnost, da jim olepšate domače okolje v dneh, ki so razpeti med zadnjo šolsko nalogo in prvim skokom v mlačno vodo.

Sodobni pedagogi menijo, da se otrokova osebnost razvija prav v času šolskih počitnic. Torej je treba otroka čim bolj obvarovati različnih vplivov in potepanj na lastno pest. Neizrabljeno otrokovo energijo je treba v počitniških dneh pravilno usmeriti. Za to pa so — kajpada — zadolženi prav in zgolj starši sami. Torej!

● Ustvarite otrokom prijetno domače vzdušje! Otroci ne smejo čutiti, da so vam v napoto. Sodelujte pri njihovih veseljih in žalostnih urah in bodite izvirni pri izbiri njihovih igrač. Tako po jutranjem vstajanju jih skušajte pridobiti za nekaj prav izredno mikavnega in ne pozabite, da jih ne smete ovirati pri njihovi lastni ustvarjalnosti. Tudi v prav majhnem stanovanju naj imajo svoj kotiček za modeliranje, šivanje, risanje, lepljenje ali izrezovanje.

● Vztrajajte pri njihovem športnem udeleževanju, pozabiti pa ne smete, da imajo polno pravico tudi do čisto otroških iger. Nevsiljeno nadzorujte njihova nagnjenja ali odpor do posameznih zapostavitelj in jih skušajte uravnovesiti.

● Zajtrk naj bo prijeten in naj napove prav enakih 12 dnevni ur. Skrbeti morate za izdatno malico, lahko kosilo in prav tako večerjo. Naj jim izzvenijo počitnice kot Indija Koromandija in dodajte dnevnim obrokom ščepec sladkarij.

● Če vas je njihovo šolsko spričevalo razočaralo, je dovolj, če ste otrokom to le enkrat povedali. Vsakodnevne »pridige« niso prijetne niti za vas niti za otroka, njihova učinkovitost je v obratnem razmerju s številom vaših očitkov. Še en resen pogovor o tej neprijetni temi privedite za začetek naslednjega šolskega leta, do takrat pa — naj v polni meri uživajo sonce, brezskrbnost in vašo pozornost!

Čiščenje in vzdrževanje preprog

Prve dni novo preprogo pometemo z metlico, da tako odstranimo smetke in prah, ki zelo škoduje preprogi. Pozneje lahko pričnemo čistiti s sesalnikom za prah. Uporabljamo le gladek nastavek, nikoli krtače. V smeri vlaken vlecimo nastavek počasi, v nasprotni smeri pa hitro. Kolikokrat čistimo preprogo s sesalnikom je težko reči; ko vidite, da je preproga toliko zamazana, ga uporabite, sicer ji prepogosto čiščenje s sesalnikom utegne škoditi.

Dvakrat letno izprašite preprogo s stepalnikom. Po narobni strani preproge stepamo, in sicer ne s preveč močnimi udarci. Nato preprogo obrnemo in jo skrtamo v smeri, kot tečejo niti.

Včasih preprogo lahko osvežimo tudi z vlažnim čiščenjem. Peno naredimo iz dobrega detergenta in jo z gobo iz penaste gume naneseemo na dele preproge, ki jih želimo temeljito očistiti. Nato, ko smo zdrgnili, peno pobereemo in posušimo preprogo s suho krpo. Drgnemo in sušimo vedno v smeri, kot tečejo niti. Posebno previdni moramo biti pri čiščenju preprog slabše kakovosti. Če smo preprogo preveč zmočili, s tem lahko razmočimo apreturo, ki veže niti, zaradi česar bi se zmanjšala trpežnost.

Preprogo lahko stepamo na suhem ali zmrznjenem snegu, nikdar ne na mokrem. Nato preprogo obesimo in jo v smeri niti skrtamo.

Preprog ne prepogibamo, ampak jih le zvijemo, da ne poškodujemo apreture.

Če preprogo polijemo s tekočino, najprej pobereemo tekočino s suho krpo, nato še popivnemo.

„Bitte, Herr Sturmbannführer...“

Obrnil sem se, pustil, da je Schmolde odšel malo naprej, in stopil k Setzlerju. Zdaj je bil v obraz siv. In ostro, toda polihoma sem mu rekel:

„Obvladajte se vendar, prosim!“

In dohitel sem Schmoldeja. Motor kamiona je polihoma brnel. Ko smo prišli do barake, je Schmolde stopil h kabini in skozi vrata se je sklonil esesovec.

„Zdaj pa le pritisnite,“ je rekel Schmolde.

Motor je besno zarjul in ves kamion se je začel tresti. Odšli smo okrog zgradbe. Na dvorišču je bilo samo še kakih deset esesovcev. In Schmolde je rekel:

„Hočete pogledati?“

„Seveda.“

Stopili smo k vratom in pogledal sem skozi lino. Jetniki so v grozdih ležali na betonu. Njihovi obrazi so bili mirni in če ne bi imeli širom razprtih oči, bi človek rekel, da spijo. Pogledal sem na uro. Bila je tri in deset minut. Obrnil sem se k Schmoldeju.

„Kdaj odprete vrata?“

„To je pa zelo različno. Vse je namreč odvisno od temperature. Kadar je vreme suho, kakor naprimer danes, je operacija opravljena še kar hitro.“

Tudi Schmolde je pogledal skozi lino.

„Konec.“

„Po čem to spoznate?“

„Po barvi kože: bleda, z rahlim rožnatim nadihom na področnicah.“

„Ste se že kdaj zmotili?“

„Samo v začetku. Ko smo odprli okna, so se pričeli osveščati.“

„Zakaj odprete okna?“

„Da prezračimo, drugače ljudje iz sonderkomanda ne bi mogli noter.“

Zelena solata

Zdaj, ko je sezona solate, spregovorimo malo o njej. Še vedno velja staro pravilo glede pripravljane solate: mnogo olja, manj kisa in prav malo soli. Nikar si ne delajte skrbi zaradi svoje vitke linije. Olje ji škoduje mnogo manj kot druge maščobe. Jedilno olje je skoraj izključno čisto rastlinsko olje, ki vsebuje nenasičene maščobne kisline, te pa potrebujejo kisik in s tem pospešujejo izogrevanje maščob v telesu. Čeprav je arterioskleroza posledica prevelike količine maščob, se nam je ni treba bati, če uživamo rastlinska olja. Ta namreč ne vsebujejo škodljivih snovi, kolesterina. Prav nasprotno: nenasičene maščobne kisline in vitamin E znižujejo količino kolesterina v krvi.

Pri sveži solati pa ima olje še posebne naloge. Olje na solatnih listih varuje in ohrani dalj časa vitamin C, ki je občutljiv za svetlobo in zrak. Razen tega so nekateri vitamini šele v zvezi z oljem sprejemljivi za naš organizem. Med te spada zlasti vitamin E, ki pospešuje delovanje srca in krvni obtok, ter vitamin A (za oči in kožo) oziroma njegova predstojnja, karotin. Nasvet za tiste, ki pijejo korenjev sok: dodajte soku nekaj kapljic olja, tako bo organizem sok bolj izkoristil.

Solata moramo tudi začiniti. Kislina nam vzbudi apetit. Solato začinito običajno s kisom. Kis omehča tudi meso in ohrani jedila, da se ne pokvari. Preprečuje razvoj bakterij, ki povzročajo razkroj beljakovin. Predsodki proti kislu so neupravičeni.

Nekateri so mnenja, da kis povzroča slabokrvnost in prevlado kislin v telesu. Zdravniki so te teorije ne le ovrgli, temveč tudi dokazali, da pri presnovi v človeškem telesu ocelna kislina nastaja in se razkaja. Kis ni

snov, ki bi bila tuja telesu, temveč organska kislina.

Prevelike količine kisa seveda preveč drzijo stene želodca. Kdor je zdrav, pa si sme po mili volji začiniti solato s kisom.

Kot začimbo lahko uporabljamo tudi limonin sok ali kislo mleko. Limonin sok ima mnogo vitamina C, jogurt, ali kislo mleko pa bosta obogatila solato z beljakovinami. S čim bomo solato začinili, je odvisno od osebnega okusa in od vrste solate. S sadno ali nežnejšo listnato solato se bolje ujema limonin sok, močnejše solate, zlasti kuhane, pa začinito s kisom.

Dišave in začimbe iz domačih logov

TIMIJA: rdeče cvetoči rastlini osmukamo liste, jih posušimo v senci, jih zmanemo na manjše delčke in uporabimo za začimbo enolončnic, golaža, divjačine, ribjih jedi, polnil za perutnino in ribe, za pečenke. Svež timijan uspeva od junija do avgusta.

ŽAJBELJ: žajblja je vedno dovolj naravnost, svežega poleti in posušenega pozimi. Sveže listje je modrovijolično in zelo močno diši. Žajbelj pozna skoro vsakdo, saj je znano domače zdravilo. Kot začimbo pa se uporablja pri mesnih jedeh (predvsem za telečje zrezke in pečeno jagnjetino) in pri ribah. Posušen žajbelj je v nasprotju z ostalimi začimbami močnejši kot svež.

PETERŠILJ: je gotovo najbolj znana začimba. Večina gospodinj pa se ne zaveda, kolikšno bogastvo se skriva v njem, peteršilj je namreč ena z vitamini najbolj bogatih začimb. Vsebuje vitamine C in A. Dobro se sklada s solatami in zelenjavnimi prikuhami, izboljšuje okus mesnih in ribjih jedem. Drobnost narezan peteršilj pa damo v kuhane jedi šele, ko smo s kuhanjem končali. Kuhanje namreč uniči vse vitamine in odločilno zmanjša njegovo vrednost. Šopek peteršilja tudi nekoliko popražimo na masti in ga serviramo k hitro pečnemu mesu.

KISLICA: kot že samo ime pove, ima kislina lahko kiselkast okus. Lahko jo gojimo na vrtu, uspeva pa kot divja rastlina na poljih in travnikih. Nežni, sveži listi kislice vsebujejo visok odstotek vitamina C in jih uporabljamo kot primes za solate, omake in zelenjavne prikuhe.

MELISA: če so listi sveži, spominja okus melise nekoliko na limono. Melisa izboljšuje okus divjačine in zelenjavnim omakam. Njena nežna aroma zelo dobro harmonira z okusom zelenjavnih in paradiznikove solate, uporabljamo jo tudi za začimbo gob.

NAVADNA KREŠA: sveža, drobno narezana kreša prijetno začini solate, juhe, pečen krompirček, zelenjavne namaze in sirček. Krešo zelo pogosto uporabljajo kot zimsko solato, ker ima izredno veliko vitaminov: A, C, D in E. Listi imajo grenkast okus. Zdravniki

Drobni nasveti

■ Načeta limona se vam bo dolgo ohranila, če jo na koničastem koncu obesite na nitko.

■ Sir se vam ne bo tako hitro pokvaril, če položite pod stekleno posodo, s katero pokrivete sir, nekaj koščkov sladkorja.

■ Dobro sredstvo proti mravljam je močna raztopina galuna. Z njo umijemo okenske okvire in pohištvo.

■ Letne barvane obleke nam pri pranju ne bodo zbledle, če bomo dodali pri pranju na vsak liter vode 10 g boraksa.

priporočajo iztisnjen sok kreše za spomladanske kure, ko je telo zaradi zimskega pomanjkanja vitaminov obnemoglo.

ROŽMARIN: raste v vseh sredozemskih deželah. Pri nas ga gojijo v lončkih. Poznamo širokolistni in ozkolistni rožmarin. Vsekakor je zadnji močnejši. Uporabljamo ga za začimbo mesnih in ribjih jedi, divjačine in za omake.

DIVJI PELIN: zraste čez en meter in ima močno dišeče liste. Raste po vrtovih ali divje po poljih. Uporabljamo ga za začimbo mastnih mesnih jedi: pri pečeni goski ali raci ali za mastne ribje jedi, n. pr. za krapa ali jeguljo.

Poskusite!

KROMPIR S SALAMO IN ZELENAVJO

1 kg krompirja, 145 g salame, praženo čebulo, 500 g praženo jušno zelenjavo, tri osmine litra mleka, 2 jajca, sol, drobtine, ocvirki.

Priloga: Skuhan in olupljen krompir nareži na tanke rezine, dodaj salamo in praženo čebulo. Skupaj s praženo zelenjavo položij na namaščeno posodo. Jajca mešaj z mlekom in soljo in polij preko krompirja, dodaj še bele drobtine in ocvirke ter peči v srednje vroči pečici 30 do 40 minut.

MELONINO-GROZDNA SOLATA

1/2 melone, 250 g grozdja, limonin sok, sladkor, 30 g narezanih lešnikov.

O olupljeno melono razreži na koščke, dodaj umite grozdne jagode, limonin sok, sladkor ter lešnike. Dobro zmešaj.

GOBE Z RIŽEM

Manjšim jurčkom porežemo kocene, kapice pa pustimo cele. Večje jurčke razrežemo na večje kose. Na masti prepražimo čebulo in dodamo grobo narezane in oprane gobe, solimo, popramo, prilijemo žlico vode, dodamo košček jušnega koncentrata, malo sesekljane peteršilje, lovorov listič in do mehkega dušimo. Riž pa skuhamo v vreli vodi (čas kuhanja je odvisen od vrste riža, zato ga še po približno 10 minutah kuhanja začnemo kontrolirati). Še preden razpade, pa ocedimo in oplaknemo. Izprani riž dodamo dušenim gobam šele pred serviranjem.

Porabo riža lahko tudi zmanjšate in z gobami dušite nekaj na lističe narezanih krompirjev.

Jed zvmemo na krožnik, in če želimo, da bo boljša, jo potresemo še z naribanim sirom. Poleg gre odlično solata.

Namesto jurčkov lahko seveda vzamete kake druge gobe, bodisi eno ali več vrst.

„Pridite, Setzler!“

Setzler se je odtrgal od line in pohitel za nama. Schmolde je pogledal na uro.

„Vaš vlak odpelje čez eno uro. Morda bi utegnili skočiti še na kaj osvežujočega?“

Pokimal sem in preostanek polti smo prehodili molče. V kantini, v manjši sobi nas je čakala steklenica renškega vina in krožnik peciva. Nisem bil lačen, vino pa se mi je prilaglo.

Čez nekaj časa sem vprašal:

„Zakaj jih ne bi streljali?“

„Predrago je,“ je rekel Schmolde. „Razen tega streljanje zahteva veliko časa, veliko ljudi.“

In pristavil je:

„Vendar pa tudi streljamo, kadar se nam kamioni pokvarijo.“

„Se tudi to zgodi?“

„O, večkrat. To so stari kamioni, ki smo jih zaplenili Rusom. Marsikaj jih je že doletelo, mi pa nimamo nadomestnih delov. In včasih zmanjka bencina. Ali pa je bencin tako slab, da plin ni dovolj strupen.“

Obračal sem svoj kozarec v roki in rekel:

„Po vašem mnenju torej proces ni vedno docela zanesljiv.“

„Ne, ni zanesljiv,“ je pritrdil Schmolde.

Sredi premolka se je oglasil Setzler:

„Vsekakor pa je human. Ljudje kratko in malo zaspijo. Čisto nepoznano zdrsnejo v smrt. Saj ste videli, kako spokojne obraze imajo.“

„Seveda, če sem zraven.“ Schmolde je skomignil z rameni. Setzler ga je radovedno pogledal in Schmolde je ponovil:

Prižgal sem cigareto in vprašal:

„In kaj potem?“

„Sonderkommando z vleče trupla ven pri zadnjih vratih. Posebna skupina jih naloži na kamion. Kamion jih odpelje do jarka in tam strese dol. Spet druga skupina v jarku sklada trupla v skladovnice. Treba jih je zložiti kar najbolj skrbno, da zavzamejo čim manj prostora...“

In z utrujenim glasom je pristavil:

„Kmalu ne bom imel več terena.“

Nato se je obrnil k Setzlerju:

„Želite pogledati?“

Setzler je mencil, oči so mu ušle proti meni, in s šibkim glasom je rekel:

„Seveda, zakaj pa ne...“

Pogledal je skozi lino in takoj nato kriknil:

„Saj so vendar nagil!“

In Schmolde je povedal s svojim otopelimi glasom:

„Obleko moramo pobrati in spraviti.“

Nato je še dodal:

„Pa ljudi preveč časa bi nam vzelo, če bi jih slačili mrtve...“

Setzler je znova pogledal skozi lino. Z desnico si je naredil senco, da bi bolje videl.

„Razen tega,“ je nadaljeval Schmolde, „stvar je taka: kadar šoferji preveč pritisnejo na plin, se ljudje dušijo, veliko trpijo in pokriti so z izločki. In obleka bi bila umazana.“

„Kako mirne obraze imajo,“ je rekel Setzler, medtem ko se je s čelom naslanjal na lino.

Schmolde se je obrnil k meni.

„Želite vi videti nadaljevanje?“

„Ni potrebno. Kar sledi, ste mi že opisali.“

Zavrtel sem se na petah in Schmolde je ujel korak z mano. Po nekaj metrih sem se obrnil in zaklical:

(Se nadaljuje)

MITA KOSTIČ:

Bil sem slamnati vdovec

Žena je nepričakovano odpotovala za deset dni. Ko smo se na postaji poslovili od nje, sem sina, osnovnošolca, vedro potrepljal po rami:

— Ne boj se, sinko, od lakote ne boš umrl. Tvoj oče je tukaj. Vse bova lepo postorila. Opravke si bova porazdelila. Kuhal bom jaz, ti pa pospravljaj sobe. Jaz bom nanosil premoga, kuril pa ti. Velja?

Sin me je nekam nezaupljivo odmeril:

— Kdo nama pa bo snažil čevlje? — Vsak svoje, sem dejal resnično dobre volje.

Po resnici povedano, minilo je že dvanajst let, kar sem poslednjič užival pravično slast moške prostosti — greš, kamor hočeš, delaš, har hočeš, in nihče te ne sprašuje: kaj, kje, kdaj, zakaj? Še samemu sebi ni treba odgovarjati na taka vprašanja. Da verjetno nimaš niti kam iti, niti kaj početi, je pravzaprav postranska stvar. Pomembno je tisto počutje prostosti, širjava neba in neomejenost časa, kar vse je sedaj tako nenado-

ma postalo tvoje, tako rekoč tvoja osebna last.

Zal se nama je ta sladka idiličnost malce narogala že prihodnje jutro. Treba je bilo pripraviti zajtrk. Medtem ko sva se midva v sobi oblačila, je v kuhinji mleko skipelo do zadnje kaplje. Rezine praženega kruha so zoglele. Dragan pa je spustil na tla poln pisker breskove marmelade in se je seveda razbil. Ker sva bila že tako pozna, sva celo polomijo pustila kar na tleh in zbežala skozi dim in smrad po zažganem, vsak na svojo stran.

Obljubil sem sinku, da bova imela, če sva že ostala brez zajtrka, vsaj dobro kosilo. Ker je imel Dragan rad paprikaš, sem spotoma kupil svinjskega mesa. Dobro, da sem se spomnil, da se meso pri kuhanju skrči, vsaj tako sem nekje slišal, in sem ga zato kupil celih pet kil, da po naključju ne bi ostala brez kosila.

— Joj, očka, je rekel otrok, ko me je zagledal. Kaj pa bova počela s toliko mesa?

— Nikar ne skrbi. Za paprikaš vendar. Tvoj očka že ve, kaj dela, sem miril malega nevernega Tomaža.

Dragana sem poslal pospraviti spalnico, sam pa sem zavihal rokave in se lotil dela. Že čez pol ure sem užival v omamni vonjavi mesa, ki je kipelo v velikem loncu.

— Lačen sem, očka! se je Dragan oglašil iz sobe.

— Pridi, videl boš, kaj ti pripravljam! sem odvrnil ponosno.

Sin je nekam sumljivo motril velik lonec.

— Ali imava goste, očka? Veš, mama nikoli ne kuha v tem velikem loncu. Tega rabi le za kuhanje marmelade.

— Mama ne kuha, jaz pa kuham! sem ga strogo zavrnil.

— Joj, kakšni cmoki pa so, veliki kot pesti!

— Kakšni cmoki neki, to je čebula. Kaj ne veš, da brez dosti čebule ni dobrega paprikaša.

— Toda mama nikoli ne doda cele čebule, ona jo vedno naseklja, je zatarnal moj neomajni kritik.

Nisem več hotel poslušati smrkavčevega modrovanja in sem ga poslal v sobo, naj dokonča pospravljanje.

Pretekla je komaj minuta in že je bil, ves prestrašen, v kuhinji:

— Očka, blazina je padla!

Kar poskočil sem. V resnici pa niti nisem dobro razumel, kako naj blazina pade.

— Blazina? Kakšna blazina? Ali si se udaril?

— Ne, ne, blazina je padla na cesto. Položil sem jo na okno, veš, tako kot naredi mama...

Stekla sva na cesto. Kot nalašč je ravno pršilo in pločnik je bil ves blaten. Previdno, kakor da je ranjenec, sva odnesla v hišo nesrečno blazino, vso blatno.

— Kaj pa bova zdaj? In ravno mamina blazina je...

Seveda mi ni bilo jasno, kaj naj počneva z blazino, ki je padla čez okno v blato na cesto. Znal sem pa vsaj logično sklepati.

— Ne skrbi, sinko, to je pa vendar malenkost. Kaj napravim s stvarmi, ki se umažejo?

— Umijemo jih, kajpak, je povedal malček.

Smeh stoletij

Najvidnejši zagovornik republike in ljudske oblasti je bil Jean Jacques Rousseau, ki je za zboljšanje družbenega stanja razglašal načelo, da mora imeti „vsakdo dovolj in nihče preveč“.

Ko so Rousseauja vprašali, kakšno je njegovo mnenje o tako imenovanih „večjih“ nezadovoljnejših, je odgovoril:

„Poznam samo dve vrsti nezadovoljnejšev: bogatine, ki bi hoteli živeti večno in večno uživati svoje bogastvo — in ženske, ki bi hotele ostati večno mlade.“

Izobražena dama, ki je slišala, da piše Rousseau svoje „Izpovedi“, je filozofa vprašala, kaj to knjiga vsebovala.

„Madame,“ ji je ta odvrnil, „vse slabo, kar vem o sebi, in vse dobro kar vem o drugih.“

„No, potem pa knjiga ne bo obsežna,“ je duhovito pripomnila.

Francoskemu moralistu Chamfortu je neka vdova zaupala, da bi se rada spet poročila. On pa ji je svetoval:

„Na vašem mestu bi tega ne storil; saj je vendar velika prednost nositi ime moža, ki ne more storiti nobene neumnosti več...“

ART BUCHWALD:

Večerja z Williamom Holdnom

Ko sem bil v Hongkonu, sem preživel neki večer s filmskim igralcem Williamom Holdnom in neko ženo. Tam je drugič snemal film Svet Suzie Wong. Ko je bila prva verzija tega filma s France Nuyen že skoraj končana, so sklenili, da bodo posneli še en film z drugo Suzie Wong — Nancy Kwan. Holden mi je rekel, da ga prav nič ne moti, da bo moral odigrati isto vlogo še enkrat. Prvič zato, ker misli, da bo film z Nancy Kwan boljši, drugič pa zato, ker Hongkong ljubi.

Med pogovorom za mizo sem ugotovil, da mu je zelo všeč spoštovanje, ki ga kažejo azijske žene do svojih mož. Gospa Holdnova pa ni bila tega mnenja.

— Azijka, — je dejal William Holden, — ima čar in neko notranje dostojanstvo, ki ga pri naših ženah zaman iščeš.

— Če bi se jaz tako hihitala kot Azijke, — je odgovorila gospa Holdnova, — bi me vrgel iz stanovanja. Sicer priznavam, da izžarevajo Azijke določen čar, toda lastnosti, ki so ti pri Azijkah tako všeč, bi se ti zdele pri Američankah nespodobne.

William Holden je iz protesta dvignil roko, vendar ga njegova žena ni pustila do besede.

— Do Azijke imaš podoben odnos kot do otroka, — je nadaljevala. — Od Američank pa zahtevaš, da mora biti inteligentna in zainteresirana za vse. Pri Azijki pa si ne želiš drugega, kot da ti odrgne hrbet.

— Kaj pravite k temu, gospod Holden? — sem vprašal.

— Moja žena govori nesmisel! — je izjavil William Holden.

— Ne, to ni nesmisel! — je rekla gospa Holden. — Če sedi v kopalni kadi in te vprašam, ali ti naj odrgnem hrbet, nočeš o tem nič slišati!

— No, to je zato, ker natanko vem, da ti tega ne počneš rada. Pri tebi je to vprašanje samo vljudnostna fraza. Če se namreč Američanka ponudi svo-

jemu možu, da bi mu odrgnila hrbet, je to blebetanje. Azijka, ki se za to ponudi, pa to res želi storiti!

— Jaz tudi! — je precej glasno vzkliknila gospa Holdnova.

Radovedno sem pogledal Williama Holdna. Ta je nekaj časa pomolčal, nato pa je počasi dejal:

— Razlika med Azijkami in Američankami je v tem, da nam Azijka drgne hrbet, ne da bi poprej pozanimala, ali ti želimo.

Nekaj časa smo jedli molče.

Slednjič je rekla gospa Holdnova:

— Veš, nič nimam proti azijskim ženam. Ampak če bi jih jaz pričela oponašati, bi si takoj mislil, da sem p. smojena. Pomisli samo na kitajske obleke z razporkom ob strani! Pri Kitajkah je to videti dokaj ljubko, toda Američanka bi se osmešila!

— To drži, sem rekel Williamu Holdnu.

— Najbolj očarljiva lastnost Azijk je v tem, — je spregovoril po kratkem premolku, — da zvečer nikoli ne pripovedujejo, kaj so ves dan počele. Američanka pa kar ne more dočakati, da lahko možu zvečer postreže s podrobnostmi o tem, kako je ves dan garala.

— Zdi se mi, da je to res, — sem rekel gospe Holdnovi.

— Kaj pa vi možje pravzaprav hočete? — je vzkliknila gospa Holdnova. — Ali naj ne počnemo nič drugega, kot da vas poslušamo s prav navnim obrazom? Če bi molčale več kot dve uri, bi takoj stekli po zdravnikal!

Zopet je nastopila ledena tišina.

Da bi napeto ozračje vsaj malo omilil, sem se slednjič obrnil k Williamu Holdnu in ga vprašal:

— Kako bi torej lahko ženska, ki nima na sebi prav nič azijskega, osrečila svojega moža?

— Pričela naj bi s tem, da bi brez posebnega naročila pričela svojemu možu drgniti hrbet.

Imel sem občutek, da ta namig ni naletel na gluha ušesa.

— No, vidiš, umijemo jih. Pojdi in spusti vodo v kad!

Ves srečen, da jo je odnesel brez graje, je Dragan stekel v kopalnico, še bolj pa je bil vesel, da bova naredila nekaj, česar dotlej še nikoli ni videl. Mame še nikoli ni videl prati z blatom zamazane blazine. Če hočem biti iskren, tudi jaz ne. Ko je bila kad skoraj polna vode, sva vtaknila vanjo blazino in jo pustila, naj se dobro namoči, tako kot pač storiijo vse dobre perice.

Ura je bila že pet, kosilo pa je še vedno vrelo. Voda nikakor ni hotela izpareti. V strahu, da se meso ne bi prismojilo, sem najbrž prilil dva, tri litre vode preveč. Tako sva lačna sedela in buljila v veliki lonec.

— Pojdi se igrat s tovariši, sem potrepljal sina po rami, poklical te bom, ko bo skuhanu kosilo, se pravi, hočem reči večerja.

Tam nekje okrog desetih zvečer se je otroče privleklo domov, na smrt utrujeno in lačno kot lev.

— Očka, ali je večerja kuhana? Tako sem zaspan...

— Seveda je, seveda, sem dejal veselo, prepričljivo pa čisto nič. Pravkar sem te hotel poklicati!

Spravila sva se za mizo.

— Dobra juhuca je, očka, je pohvalil otrok.

— Kakšna juha neki, sem se razjezil, to je paprikaš, kaj nimaš okusa?

Sicer sem pa sam sebi moral priznati, da je bil »paprikaš« bolj podoben juhi, na splošno vzeto pa niti ni bil tako slab. Tako sva vendar odšla sita spat.

Naslednji dan sva oprala blazino. Dobro sva jo ožela in pustila poleg štedilnika, da se posuši. Drugi dan nisva nič kuhala, ker nama je ostalo vsaj še kakih deset kil paprikaša.

Zjutraj sva opazila, da je parket izpod tiste oprane blazine ves moker. To pomeni, da je voda vso noč kapljala od nje!

Nisva in nisva razumela, kako se je to moglo zgoditi, ker sva jo z združenimi močmi temeljito ožela, preden sva jo odnesla v sobo. Da bi ugotovila in preverila svojo pomoto, sva slekla orevleko, razparala vložek in segala z roko vanj. Sele takrat se nama je posvetilo, da je blazina polna perja in da tega verjetno ne bi bilo treba prati skupaj z blazino. Stresla sva še mokro perje na preprogo in ga lepo raztrosila po vsej sobi. Ujala sva, da se bo tako hitreje posušilo. Kmalu pa zaradi frfotajočega perja še dihati nisva mogla. Nesramno se je prijemale najinih oblek, lepilo se je na stene, na televizijski ekran in meni nič tebi nič sillio v nos in oči. Komaj sva se očistila in osvobodila te pernate nadleže. Ker nisva vedela, kako naj perje počistiva, sva dnevno sobo zaklenila in jo do nadaljnjega izločila iz uporabe, tako sva se, na žalost, morala odpovedati tudi televiziji.

Petega dne sem pri mizi opazil, da je otrok nekam oslabel in poblebel.

Dragan, kaj ti je, zakaj si tako žalosten?

— Očka, je rekel sirotek in zajokal, če me ubiješ, ne morem več jesti tega tvojega paprikaša. Zares ne morem!

Jaz sem že tretji dan molče prisegel, da te jedi nikoli več niti ne pogledam. Peljal sem sestradanega otroka na večerjo v restavracijo.

Dva dni pred ženino vrtnitvijo sva, priznam, oba nudila kaj žalostno podobo. Vsakemu je manjkalo kak gumb, bodisi na srcaji, bodisi na sukniču. (Po pravici povedano, poskušal sem pritišiti gumba, pa sem se tako presneto zbedel s šivanko v palec leve roke, da se je poln košek pribora za šivanje po nerodnosti stresel na cesto.) Čevlji so nama posiveli od cestnega prahu, ker preprosto nisva imela časa za snaženje. V štedilniku ni hotelo več goreti, ker se je dušil od pepela in saj.

Potem ko sem ostanek plače porabil za draga kosila in večerje, sva živela od kruha in sira. Mamino brzojavko, s katero naju je obvestila, da se bo vrnila dan prej, kot je namepravala, sva oba, sin in jaz, prebirala s solznimi očmi.

— No, kako sta se kaj imela, fanta moja? me je na postaji zaskrbljeno vprašala žena, ki je na naju zaslutila čudne spremembe.

— No, dobro, kar dobro, zaradi enega dne ne bi ti bilo treba tako hiteti...

Razumljivo, to sem dejal le zavo-

TONI HAUC:

Vitezi današnjega časa

Srednji vek je za nami. Žal nam ta ugotovitev ne koristi mnogo. Zivimo sicer v dvajsetem stoletju, a ljudje se niso mnogo spremenili.

Srednji vek je slovel kot krvav. Nič koliko krvi je bilo prelite na bojiščih, nič koliko odsekanih glav, nog, rok, las, ušes je letelo v takem bojnem metežu po zraku. Vitezi so klali kot mesarji v naših klavnicah.

Vitez srednjega veka je imel okoli kože oklep, pod seboj konja, v eni roki meč in v drugi ščit.

Bojišča so danes naše ceste in jarki ob njih. Vitezi so ostali vitezi, a namesto meča imajo v roki volan, konja ali bolje konjske moči imajo pod seboj, za seboj ali med nogami, oklep ni več na njih, temveč okoli njih. Ščit je nadomestil prednji odbijač. In velika množica teh modernih vitezov počenja isto, kar so počeli srednjeveški vitezi.

Preden je srednjeveški vitez odšel v boj, si je očistil oklep, da se je lesketal, in si je nalepil na ščit svoj grb in druge zastrašujoče znake. Današnji vitezi prav tako očistijo svoj oklep ali karoserijo s polirno pasto in nalepijo nanjo strah in občudovanje vzbujajoče nalepke. Nato sedejo na konja in odbrumijo na bojišče. Njihovi sovražniki so zabiti pešci, nerodne konjske vprege, idiotski kolesarji, prekleti počasneži in drugi prevozniki navdahnjeni bedaki.

Vitezi novega časa si prav tako kot vitezi srednjega veka pomagajo v boju z mečem, tj., z volanom, ki ga z neverjetno gibčnostjo uporabljajo v koloni nasprotnikov, in z odbijači redčijo glave pešcev.

Srednjeveški vitezi so privljali turnirje, na katerih so preizkušali svojo moč, oklepe in reflekse. Čeprav sta si taka dva viteza pred borbo nazdravila z burgundcem, sta se že naslednjo minuto poklala. Ob plotu sta se na konjih pognala drug proti drugemu in treščila skupaj. Kdor je imel močnejši oklep, se je bolje izmazal.

Danes se takšen turnir prične v gostilni, nadaljuje pa na cesti, kjer je namesto plota neprekinjena bela črta. Konča se zelo različno.

Baje je preteklo največ krvi v tridesetletni vojni. Ta je že končana. Danes traja takšen boj kvečjemu tri stotinke sekunde. Po končanem boju si današnji vitez, seveda če je po naključju odnesel celo kožo, s strahom ogleduje pokončanje. Kako si ga ogleduje, je odvisno od njegovega grba. Včasih se kateri obnaša kot tisti angleški kralj, ki se je, ko je sovražnik ubil konja pod njim, zadržal: »Kraljestvo za konja!« Današnji vitez se dere drugače: »Zavarovalnica, daj mi novega konja!«

Viteštvo srednjega veka je izumrlo. Vsako viteštvo izumre. Tako vsaj pravi zgodovina. Morda bodo tudi ti vitezi izumrli? Pa kaj, ko je iz dneva v dan več konjev...

Ijo tega, da bi pred sinom ohranil možko dostojanstvo. Ta pa je brez besed stisnil glavo v gube maminega plašča.

Po poti domov sem, ne brez otožnosti, razmišljal o čudoviti sladkosti moške prostosti, ki se je sedaj razgubljala in zginevala iz mojih prsi. Pa je le velika reč biti slamnati vdovec. Recimo, vsakih dvanajst let...

Pariz izpolnjuje „svetlobne želje“

Da bi številnim turistom, ki prihajajo v Pariz, omogočili ogled znamenitosti mesta ob Seini tudi v nočnih urah, je mestna uprava uvedla posebno službo, ki proti določeni odškodnini izpolnjuje tako imenovane „svetlobne želje“. Sicer je okoli sto trgov, cerkva in spomenikov od maja do oktobra „uradno“ osvetljenih do polnoči in v hladnih mesecih do enajstih večer, vendar mnogi obiskovalci, ki takrat, ko se nočni Pariz koplje v lučeh, sedijo v gledališču ali pri večerji, ne vidijo lepe osvetlitve. Zato so se množile želje, da bi se ta ali ona znamenita stavba tudi v poznejših nočnih urah zasvetila v žarometih.

Mestna uprava, ki porabi za „uradno“ osvetlitev spomenikov vsako leto okoli 125 milijonov frankov, je ustregla takim željam. Treba je samo klicati urad inž. Calveta in plačati določeno vsoto in že se bo izbrana stavba zasvetila v luči številnih žarometov. Cene za take „svetlobne želje“ so seveda različne. Tako stane na primer enurna razsvetlitev Slavoloka zmage 140 frankov, žarnice na trgu Concorde s stranskima vodometoma se prižgejo za 58 frankov, prav toliko pa stane tudi enurna zunanja osvetlitev znane notredamske katedrale. Še dražja je osvetlitev Eifflovega stolpa, simbola mesta ob Seini: kdor želi, da bi se stolp celo uro od vrha do tal svetil samo zanj, mora odšteti 290 frankov. Vendar to še ni najdražja nočna igra z lučmi v Parizu. Osvetlitev Varšavskega trga z vodometi in s palačo Chailloit stane 326 frankov; pač pa je to gotovo najlepša paša za oči v nočnem Parizu. Če pa bi kdo želel, da bi bili za eno uro osvetljeni vsi v ta namen opremljeni pariški spomeniki, bi moral plačati čedno vsoto 2400 frankov.

Vzdevek „mesto luči“, ki se z njim ponaša

Pariz, torej ni tako poceni. Kljub temu pa ne manjka ljudi, ki si privoščijo tudi to obliko pariškega nočnega življenja. Samo lani je urad inž. Calveta izpolnil 400 takih želja — „večinoma so želje sporočali mladi možje, ki so hoteli presenetiti svoje spremljevalke“.

Atomske bombe za gradnjo prekopa

Amerika in Panama sta podpisali nove sporazume, ki se nanašajo tako na upravo sedanega Panamskega prekopa kakor tudi na možnosti za gradnjo nove plovne zveze med Atlantikom in Pacifikom.

V zvezi z načrti o novem prekopu se ameriški strokovnjaki bavijo z mislijo, da bi za gradnjo uporabili atomske bombe, kar bi stroške bistveno zmanjšalo. Moč posameznih eksplozij naj bi segala od 200.000 do 10 milijonov ton klasičnega razstreliva.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 10.00, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.55 Kmetijska oddaja — 6.05 Pregled sporeda — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.03 Za gospodinje — 11.00 Roman v nadaljevanjih — 12.45 Oddaja za podeželje — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Razglasi — 15.00 Posebej za vas — 16.00 Glasba zale — 16.55 Kulturna poročila — 18.30 Odmev časa — 19.00 Sport in glasba — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 15. 7.: 6.05 Oddaja zbornice kmetijskih delavcev — 8.05 Domači vrt — 8.45 Koroška domovinska kronika — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Človek, kol ti in jaz, raman — 16.00 Širni pisani svet — 16.15 Aktualna reportaža — 17.00 Sprehod med notami — 18.00 Kulturni razglasi — 18.20 Glasba za delopust — 20.20 Koncert dunajskih filharmonikov.

Nedelja, 16. 7.: 8.05 Kmetijska oddaja — 9.00 Lepi koncert — 10.30 Zdravilni vrelci, priprave — 11.00 Koncert v zelenem — 12.45 Ogleđalo mestnega gledališča — 13.00 Operni koncert — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Krížem po svetu, krížem skozi čas — 18.00 Koncert ljudskih pesmi — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Zamenjane glave, indijska legenda — 21.15 Ne navadno, a resnično.

Ponedeljek, 17. 7.: 8.15 Izgorela zadeva, roman — 8.45 Ljudska glasba z vsaga sveta — 15.15 Komorni koncert Franca Schuberta — 15.45 Koroški knjižni količek — 17.00 Staroavstrijska podoba — 18.00 Na drevesce sem hotel zlesti — 19.30 XY ve vse — 20.20 Vsakdanji problemi pod lečo — 20.35 Koroška lovka ura — 21.20 Melodije iz muzikalov.

Torek, 18. 7.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Po lastvici — 15.45 Koroški knjižni količek — 17.00 Zabavna glasba — 18.00 Celtr ure domače abrti — 18.15 Mladinska oddaja — 20.20 Sosedavi, slušna igra — 21.35 Pesem za lahko noč.

Sreda, 19. 7.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Zborne pesmi Jakoba Gallusa — 15.45 Predstavljamo vam — 17.00 Pod pariškim nebom — 18.00 Naš gospodarski komentar — 18.15 Pri sreči ni obstanka — 19.30 Slavnostne igre v Bregenzu vabijo — 20.20 Orkestralni koncert.

Cetrtek, 20. 7.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Koroški avtorji — 17.00 Dunaj ima vedno sezono — 18.00 Celtr ure delavske zbornice — 18.15 Koroške visokošolske raziskave — 19.30 XY ve vse — 20.20 Visoko gor od Dachsteina — 21.00 Zveneča alpiska dežela — 22.15 Pesem prerije.

Petek, 21. 7.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Umelostni pogovor — 17.00 Po vseh nalah — 18.00 Deželni izobraževalni program — 18.15 Pri koroških zborih — 20.20 Kabaretiistična posebnosti.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje: 6.40 Jutranja opazovanja — 7.20 Jutranja gimnastika — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za avtomobiliste — 14.50 Razglasi — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturna poročila — 17.50 Kaj slišimo danes zvečer — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 15. 7.: 6.20 Govori Fritz Schilling — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Gospodarstvo za vsakogar — 9.45 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Odmev iz Avstrije — 14.00 Tehnični razglasi — 14.15 Melodija z Dunaja — 15.30 Koncert dunajskih filharmonikov — 17.50 Sport in glasba — 19.10 Oddaja zveznega kanclerja — 19.30 Naša pesmi — 20.45 Ob večerni uri.

Nedelja, 16. 7.: 8.15 Kaj je novega — 9.10 Nedeljska satirična oddaja — 11.00 Orkestralni koncert iz Hilvarsuma — 13.10 Za avtomobiliste — 14.10 Dobrodošli v Avstriji — 14.30 Izgorela zadeva, roman — 15.00 Ljudstvo in domovina — 15.45 Kažji pik — 17.10 Opera scena — 18.00 Magazin znanosti — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Pridi k srečanju — 21.00 Glasba iz romantične dobe.

Ponedeljek, 17. 7.: 6.20 Odkrito povedano — 9.00 Da-

brodili v Avstriji — 9.20 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Za prijatelja oper — 15.05 Kapališki koncert — 16.00 Otroška ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Knjiga meseca — 19.30 Vesele ženske Windsarske, opera.

Torek, 18. 7.: 6.05 Preden odidete — 6.20 Kratko in jasno — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Koncert na graškem gradu — 14.30 Glasba za kitaro — 15.05 Kapališki koncert — 16.00 Ženska oddaja — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 V znamenju vodnarja — 19.30 Poznaš svet — 20.30 Glasbene šarade — 21.30 O tem lahko govorimo.

Sreda, 19. 7.: 6.05 Odkrito povedano — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Teden pri združenih narodih — 13.30 Za prijatelja oper — 16.00 Otroška ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Dupust, skupno vzeta — 19.30 Glasba Nica Doslala — 20.00 Francoska glasba.

Cetrtek, 20. 7.: 6.05 Preden odidete — 6.20 Oddaja delavske zbornice — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Komorni koncert — 14.30 Solistična ura — 15.05 Kapališki koncert — 16.00 Ženska oddaja — 17.10 Kulturna poročila — 17.30 Živalske fabule — 19.30 Parada orkestror — 20.30 Melodije in ritmi v operi.

Petek, 21. 7.: 6.05 Nabaden ne bo zmagal — 6.20 Oddaja delavske zbornice — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Za prijatelja oper — 15.05 Kapališki koncert — 16.00 Otroška ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Pozabljeni pesniki Avstrije — 19.30 Slepí patnik, slušna igra — 21.00 Otvoritve slavnostnih iger v Bregenzu — 21.45 Mi in gore.

Slovenske oddaje

Sobota, 15. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 16. 7.: 7.30 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 17. 7.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda — Za našo vas — 18.15 Dobar večer našim malim poslušalcem.

Torek, 18. 7.: 14.15 Poročila, objave — Sportni mozaik — Koroški kulturni pregled.

Sreda, 19. 7.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, zaigramo.

Cetrtek, 20. 7.: 14.15 Poročila, objave — Iz ljudstva za ljudstvo.

Petek, 21. 7.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka — Zena in dom.

MIZA IN 4 STOLI ZA VRT IZ KOVINE IN PLASTIKE

šil. 695.—

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.

Dobri vas - Eberndorf
A 9141 tel. (0-42-36) 281

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 212,4 m. UKV frekvence 88,5 — 90,1 — 92,1 — 94,1 — 96,4 — 96,5 97,7 — 98,9 MHz.

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.30.

Dnevne oddaje: 5.15 Svetujemo vam — 5.30 Dokler ne kupite časopisa — 6.15 Napotki za domače turiste — 6.25 Informativna oddaja — 6.15 Danes za vas — 7.05 Telesna vzgoja — 7.45 Pregled sporeda — 7.50 Oddaja

za ženo — 8.05 Glasbena malineja — 11.00 Turistični napotki za tuja goste — 12.30 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila — 13.30 Priporočajo vam — 16.00 Vsak dan za vas — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbena razglednica.

Sobota, 15. 7.: 9.00 Počitniško popolovanje od strani do strani — 9.15 Iz albuma skladb za mladino — 10.15 Od uverture do scherza — 11.20 Pa planinah in dolinah — 12.10 Mala Chopina — 12.40 Operetni zvoki — 14.05 Od melodije do melodije — 15.40 Iz opere Lucia Lammermoor — 17.35 Igramo beat — 18.15 Z godci in pevci po naši deželi — 18.50 S knjižnega trga — 20.10 Izbrali smo vam — 20.30 Redni patnik na liniji U, radijska igra — 21.15 Glasba ne pozna meja — 22.10 Oddaja za naša izseljenca.

Nedelja, 16. 7.: 7.30 Za kmetijsko prouzvalce — 8.05 Bratovščina sinjega galeba, otroška igra — 9.05 Voščila — 10.00 Se pomnite, tovariši — 10.45 Nedeljski mozaik lepih melodij — 12.05 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Kar po domače — 14.30 Humoreska tedna — 14.50 Godala v ritmu — 15.05 Iz sveta aperelnih melodij — 16.00 Trobenja, ki sama igra, radijska igra — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 20.10 V nedeljo zvečer — 22.15 Ob 50-letnici slovenskega dirigenta Sama Hubada.

Ponedeljek, 17. 7.: 9.00 Za mlade radovedne — 9.30 V svetu aperelnih melodij — 10.15 Novosti iz arhiva Slovenske filharmonije — 10.35 Nebesa lahko še počakajo, podlistek — 11.20 Kaleidoskop zabavnih zvokov — 12.10 Lepa melodija igra Rok Klopčič — 12.40 Delavski oklet iz Kranja — 14.35 Voščila — 15.40 Mariborski komorni zbor poje skladbe Emila Adamiča — 17.00 5. Operni koncert — 18.15 Izbiramo zabavne melodije — 18.35 Mladinska oddaja — 20.10 Revija jugoslovanskih pevcev zabavnih melodij — 21.00 Komorni zbor Palace Pili iz Firenz.

Torek, 18. 7.: 9.00 Počitniško popolovanje od strani do strani — 9.30 Iz oper slovenskih skladateljev — 10.15 Naši ansambli in orkestri zabavne glasbe — 11.20 Barčica po morju plava — 12.10 Pisana paleta melodij — 12.40 Pihalni orkestri — 14.05 Od melodije do melodije — 15.45 V terek nasvidenje — 17.05 Orkester RTV Ljubljana in mojstri našega stoleja — 18.15 Z domačimi ansambli po Sloveniji — 18.50 Na mednarodnih križpotjih — 20.10 Trio Boruta Lesjaka — 20.30 Svetilnik, radijska igra.

Sreda, 19. 7.: 9.00 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 10.45 Človek in zdravje — 11.20 Popevke in plesni zvoki — 12.10 Po cestah in poteh — 12.40 Polke in valčki — 14.05 Nürnberški harmonikarski orkester — 14.35 Voščila — 15.40 Odlomki iz opere Pedeželski filozof — 17.05 Mladina sabi in vam — 18.15 Iz operetnih odrov — 18.45 Naš razgovor — 20.10 Legende o drugu Titu, kantata — 21.10 Melodije v polehni noči.

Cetrtek, 20. 7.: 9.00 Počitniško popolovanje od strani do strani — 9.15 Letala in pišč, glasbena pravljica — 10.15 Minute z našimi solisti v popularnih operah — 11.20 Za vsakogar nekaj — 12.10 Priljubljene klavirske skladbe — 12.40 Narodne — 14.05 Za prijatelja popoldne — 15.40 Iz zborovskega albuma Huga Distlerja — 17.05 Cetrlikov simfonični koncert — 18.15 Turistična oddaja — 20.10 Cetrlikov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer.

Petek, 21. 7.: 9.00 Pionirski tednik — 10.15 Dvajset minut med skladbami Antona Lavrina — 10.35 Nebesa lahko še počakajo, podlistek — 11.20 V plesnem ritmu — 12.10 Svobodna zemlja, kantata — 12.40 Pihalni orkestri — 14.05 Operetni napavi — 14.35 Voščila — 15.40 Minute z velikimi zabavnimi orkestri — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Zvočni razgledi — 18.45 Kulturni glasbo — 20.10 Zbor Slovenske filharmonije poje pesmi na teamlika MOB — 20.35 Dobimo se ob isti uri — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

RADIO TRST

oddaja na valu 306,1 m ali 980 Kc/sek. Frekvence 98,3, 96,1 in 100,5 MHz.

Poročila: 7.15, 8.15, 11.30, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15, 23.15.

Dnevne oddaje: 14.15 Dejstva in menja — 20.00 Šport.

Sobota, 15. 7.: 12.10 Blejsko jezero — 13.30 Semeni plošče — 15.00 Glasbena oddaja za mladino — 16.00 Avtoradio — 16.30 Marjanka vseznalka, pravljica — 17.50

izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, telefon 56-24. — Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov: 9021 Klagenfurt - Celovec, Postfach 124.

Herausgeber, Verleger und Eigentümer: Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten; Chefredakteur: Rado Janežič, verantwortlicher Redakteur: Blaž Singer; Redaktion und Verwaltung: 9021 Klagenfurt, Gasometergasse 10, Telefon 56-24 — Druck: Drauf Verlags- u. Druckgesellschaft m. b. H. Klagenfurt - Ferlach. — Zuschriften an: 9021 Klagenfurt, Postfach 124.

Vajenca ali vajenko sprejme krojaštvo Weiss, Št. Janž v Rožu

Na vso, toda o vsem — 18.00 Delo na polju ljudskih pesmi — 19.00 Počitniška srečanja — 20.35 Teden v Italiji — 21.00 Mali stari svet.

Nedelja, 16. 7.: 8.30 Kmetijska oddaja — 11.15 Oddaja za najmlajše — 14.45 Izbor popevk — 16.00 Na odprtem morju, drama — 17.30 Vabilo na ples — 18.30 Simfonične pesnitve — 19.30 Zbor Vasilij Mirk — 20.30 Iz slovenske folklore.

Ponedeljek, 17. 7.: 12.10 Počitniška srečanja — 13.30 Priljubljene melodije — 17.50 Starokrižanske bazilike v Italiji — 19.00 Anketa o Poljski — 21.00 Slike iz narave v slovenskem pripovedništvu — 21.20 Znani pevci.

Torek, 18. 7.: 12.00 Iz slovenske folklor — 13.30 Glasba po željah — 17.50 Ne vse, toda o vsem — 18.30 Koncerti naše dežele — 19.00 Otok zakladov, drama — 20.35 Hoffmannove pripovedke, opera.

Sreda, 19. 7.: 12.00 Zena in dom — 13.30 Glasba iz filmov in revij — 17.50 Razvojne stopnje sodobne medicine — 18.30 Koncert — 20.35 Simfonični koncerti.

Cetrtek, 20. 7.: 12.00 Mali stari svet — 13.30 Glasba po željah — 17.50 Odvetnik za vsakogar — 18.00 Zbori naše dežele — 19.00 Zlata skrinjica — 20.35 Kdor več zna, manj zna, komedija.

Petek, 21. 7.: 12.10 Med tržnimi stojnicami — 12.30 Glasbene potovanja okoli sveta — 17.50 Kam v nedeljo — 18.30 Slovenski solisti — 19.00 Zbor Tone Tomšič iz Ljubljane — 20.35 Gospodarstvo in dela — 20.50 Vaseli utrinki — 21.00 Koncert operne glasbe.

TELEVIZIJA

AVSTRIJA

Sobota, 15. 7.: 18.35 Kaj vidimo novega — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Najboljši julij, dokumenti — 21.00 Ljubezen, kruh in fantazija, komedija — 22.50 Punčka za malo Helga, špionážni film.

Nedelja, 16. 7.: 17.03 Siva zvezdica — 17.15 Svet mladine — 18.05 Družina Leitner — 18.50 Koncert z Yehudijem Menuhinom — 19.30 Aktualni šport — 20.20 Beseda za nedeljski večer — Fiasco trgovec s salamami.

Ponedeljek, 17. 7.: 18.55 Iz življenja mravelj — 19.30 Čas v sliki — 20.10 Telesport — 21.15 Vasoljska patrulja — 22.35 Tour de France.

Torek, 18. 7.: 18.55 Z marelo, mikavnostjo in melono — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Horizonti — 21.00 Zadeva Nebe — 22.35 Tour de France.

Sreda, 19. 7.: 11.03 Telesport — 12.03 Zadeva Nebe — 17.03 Za otroke pod 5 let — 17.45 Naš svet danes in jutri — 18.35 Buona Sera v Las Vegasu — 19.05 Podoba iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Koncert dunajskih filharmonikov — 21.15 Silo 15, televizijska igra.

Cetrtek, 20. 7.: 18.35 Več zlata in draguljev — 19.05 Sportni kaleidoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Čuda živalskega sveta — 21.00 Zadeva Nebe.

Petek, 21. 7.: 11.03 Čuda živalskega sveta — 11.50 Zadeva Nebe — 18.35 Voz 54 prosim javiti — 19.00 Televizijska kuhinja — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Stari lakomnež, igra — 22.35 Jazz v Evropi.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 15. 7.: 18.00 Vsaka sobota — 18.15 Mladinska igra — 19.10 Zapletile z nami — 19.40 Obzornik — 20.00 Dnevnik — 20.41 Zabavna glasbena oddaja — 21.40 Nekaj novega, nekaj starega — 21.55 Golo mesto, film.

Nedelja, 16. 7.: 9.30 Nedeljski vrtiček — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Tisočkrat zakaj — 12.00 Nedeljska konferenca — 18.55 Perry Mason — 19.45 Propagandna oddaja — 20.00 Dnevnik — 20.35 Sončna karavana — 21.50 Balade in romane.

Ponedeljek, 17. 7.: 18.15 Risanka — 18.25 S kamera po svetu — 18.45 Kuharski nasveti — 19.15 Tedenski športni pregled — 19.40 Obzornik — 20.00 Dnevnik — 20.41 — Drama — 21.40 Opera scena.

Torek, 18. 7.: 18.00 Dreječek in trije Marsovečki — 18.20 Popolovanje po Aziji — 18.50 S kamera po svetu — 19.40 Obzornik — 20.00 Celovečerni film — 21.30 Srečanje z Lidijo Wisakovo.

Sreda, 19. 7.: 18.15 Mornar na tricolju, otroška oddaja — 19.00 Reportaža — 19.40 Obzornik — 20.00 Dnevnik — 20.38 Gladališki prenos — 22.00 Biseri glasbene literature.

Cetrtek, 20. 7.: 17.10 Zapojte z nami — 17.25 Potujta z nami — 19.15 Še an korak — 18.35 Pet nolnih žri za popevko — 19.00 Gladališče Rajkino Arkadija iz Leningrada — 19.40 Obzornik — 20.00 Dnevnik — 20.33 Marija Tudar — 21.20 Zabavni spored Poljske televizije.

Petek, 21. 7.: 18.15 Brez parole — 18.45 Bizitka — 19.40 Obzornik — 20.00 Dnevnik — 20.41 Celovečerni film — 22.00 Pred izletom.

Ta teden vam priporočamo:

Dela slovenskih pisateljev

- Prežihov Voranc: **SAMORASTNIKI** ter druge novele in črtice, 376 str., ppl. 42 šil.
- Ciril Kosmač: **IZBRANA DELA**, štiri knjige skupaj 920 str., pl. 120 šil.
- Miško Kranjec: **UKRADENA LJUBEZEN**, zbirka novel iz življenja gorskih kmetov, 236 str., pl. 48 šil.
- Anton Ingoič: **ČLOVEK NA MEJI**, roman o ljudeh na meji ob izbruhu druge svetovne vojne, 336 str., pl. 58 šil.
- Fran S. Finžgar: **POD SVOBODNIM SONCEM**, zgodovinski roman o starih Slovanih, dve knjigi skupaj 480 str., kart. 42 šil.
- Ivan Cankar: **BELA KRIZANTEMA**, zbirka kritičnih in polemičnih spisov, 216 str., slik. priloge, br. 13 šil.
- Oskar Hudales: **KRIŽAR LENART**, zgodovinski roman iz časov križarskih vojn, 568 str., ppl. 73 šil.
- Ivan Ribič: **GOZDOVI SO MI POVEDALI**, zbirka črtic iz narodnoosvobodilne borbe, 208 str., pl. 20 šil.
- France Bevk: **IZ ISKRE POŽAR**, zgodovinska povest iz časov kmečkih uporov, 112 str., ilustr., br. 5 šil.
- Vasja Ocvirk: